

คำนำ

การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ พร้อมซึ่งศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม จะเป็นต้องมีการเสริมสร้างตั้งแต่เด็ก นับเป็นภาระกิจที่ยิ่งใหญ่ที่ทุกสถาบัน ทุกองค์กร ทุกหน่วยงานในสังคม ต้องร่วมมือประสานงานกัน โดยมีสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาเป็นแกนหลัก เพราะเป็นสถาบันสำคัญที่สัมผัสกับชีวิตเด็กตั้งแต่แรกเริ่ม

กระทรวงสาธารณสุขเป็นองค์กรหนึ่งของสังคมที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการเสริมสร้าง พัฒนาการของเยาวชนในชาติ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพกาย สุขภาพใจของประชาชน และได้ตระหนักถึงความสำคัญในการปลูกฝังทรัพยากรบุคคลให้เรียนรู้การรักษาสุขภาพ และการพัฒนาคุณภาพ ทั้งกายและใจตั้งแต่เยาว์วัย จึงได้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการในการทดลองนำทักษะชีวิตมา ผสมผสานกับ การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาตั้งแต่ปี 2537 มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ เพื่อสร้างสุขภาวะและ จริยธรรมในปี 2545 มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเริ่มจากระดับมัธยมศึกษา ในปี 2543 ขยายผลในระดับประถมศึกษาในปี 2546 และในปีเดียวกันนี้ ได้มีการจัดทำกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน โดย รวบรวมกิจกรรมที่มีผลต่อการเสริมสร้างศักยภาพร่างกาย การปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังทักษะการรักษา สุขภาวะแวดล้อม ตลอดจนทักษะในการดำเนินชีวิต และจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อเป็นกิจกรรมทางเลือกสำหรับ เด็กและเยาวชนในสถาบันการศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ชื่อหนังสือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเล่มนี้ ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากนายแพทย์ยงยุทธ วงศ์กิริมย์ศาลาต์ ใน การประสานงานในระดับนโยบาย เป็นผู้กำหนดโครงสร้างและกรอบแนวคิดในการพัฒนางานเป็นที่ปรึกษา ตลอดจนให้ความสนับสนุนข้อมูลมาโดยตลอด

กระทรวงสาธารณสุขหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือคู่มือครูที่ปรึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเล่มนี้ จะเป็นผลิตผลของความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ อันจะเอื้อประโยชน์ ต่อเด็กและเยาวชนไทยในชาติสืบไป

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 กรอบแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1
บทที่ 2 การประกันคุณภาพการจัดกิจกรรมนักเรียน	7
บทที่ 3 แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน	17
บทที่ 4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจด้านสุขภาพ	23
บทที่ 5 การประเมินเพื่อทบทวน	27
ภาคผนวก	31
❖ กิจกรรมกุญแจสู่สุขภาพ	32
❖ กิจกรรมอาหารปลอดภัยเลือกได้โดยคุณ	33
❖ กิจกรรมกำจัดนางมารร้าย	34
❖ กิจกรรมชุมชนสมุนไพรไทยลี่ยง	38
❖ กิจกรรมพลังใจด้านภัยเอ็ดล์	39
❖ กิจกรรมชุมชนหมอก่อนนามัยสิ่งแวดล้อม	40
❖ กิจกรรมคนยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ	41
❖ กิจกรรมชุมชนเรารักพื้น	42
❖ กิจกรรมชุมชนเด็กไทยรูปร่างดี	43
❖ กิจกรรมเพื่อนใจวัยรุ่น	45
❖ กิจกรรมคอม ชัต ลีก	46
❖ กิจกรรมสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	47
❖ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยอีกแรง	50
❖ กิจกรรมสมองใส่วัยเรียน	51
❖ กิจกรรมเฟรนเด็ซิปคลับ	55
❖ กิจกรรมชุมชนเผยแพร่ความเครียด	56
❖ กิจกรรมเป็นที่หนึ่งโดยไม่พึงยาเสพติด (To Be Number One)	58
❖ ตัวอย่างระเบียบโรงเรียนว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมชน	59

บทนำ

มนุษย์มีการพัฒนาตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่ปฐมจินต์ถึงตาย ในแต่ละช่วงของชีวิตนั้นพัฒนาการในแต่ละด้านจะแตกต่างกันออกไป สิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการในแต่ละช่วงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ที่จะสนับสนุนหรือสกัดกั้นต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของแต่ละคน ช่วงอายุประมาณ 6 - 17 ปี (รวม 12 ปี) นับเป็นช่วงหนึ่งที่สำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ให้แก่เด็ก สร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และทักษะต่างๆ ที่พึงประสงค์ต่อการดำเนินชีวิตอันจะส่งผลต่อคุณภาพของบุคคลในอนาคต โรงเรียนเปรียบเหมือนห้องปฏิบัติการสำคัญในการปั้นเพาะเต็กฯ ให้มีพัฒนาการที่เหมาะสม กิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อเด็กเป็นอย่างมาก ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้กระทรวงสาธารณสุขได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่สำคัญนี้ หลายด้าน คือ

* การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ปี 2543 และมีแผนขยายในระดับประถมศึกษาในปี 2546 ครูนับเป็นบุคคลสำคัญที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก มีบทบาทเป็นพ่อแม่ในการส่งเสริม ป้องกันและช่วยเหลือเด็กให้เด็กได้มีชีวิตที่เป็นสุข ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางจิตใจและพฤติกรรม

* การพัฒนาระบวนการเรียนรู้ในวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระบบการเรียน การสอน โดยพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อสร้างสุขภาวะและจริยธรรม ซึ่งนับเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของชีวิต การพัฒนานี้ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปี 2545 ถึงปัจจุบัน

* กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในปี 2546 กระทรวงสาธารณสุขได้มีส่วนในการนำเสนอ กิจกรรมในรูปแบบของชุมชนที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของเด็กทั้งด้านสุขภาพกาย สภาวะแวดล้อม และทักษะชีวิต (Health Skills and Life Skills) ในการนำเสนอการจัดตั้งชุมชนทั้ง 17 ชุมชนนี้ เป็นภารกิจที่โรงเรียนทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สามารถนำไปจัดตั้งได้โดยมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. **การบริหารกิจกรรม** ให้ใช้หลักการบริหารคุณภาพโดยจัดเข้าเป็นระบบหรือกระบวนการหลัก อย่างหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ร่วมกับระบบหรือกระบวนการหลัก อื่นๆ ซึ่งหมายถึงจะต้องมีมาตรฐาน มีกระบวนการ PDCA (ออกแบบระบบ ทำ ประเมิน และพัฒนาระบบ) มีบทบาทหน้าที่ของบุคลากร การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ ดังรายละเอียดในบทที่ 2 การประกันคุณภาพกิจกรรม

2. **บทบาทของครูและสมาชิกในชุมชน** การจัดกิจกรรมและแต่ละกิจกรรมในชุมชน สำหรับชั้นประถมศึกษา ครูประจำจะมีบทบาทในการแนะนำและริเริ่มจัดกิจกรรม ติดต่อแหล่งสนับสนุนสื่อ การจัดหาสื่อ และเป็นผู้กระตุ้น ตลอดจนกำหนดการมีส่วนร่วมของเด็ก ผู้ปกครอง บุคคลและองค์กรในชุมชน ในการจัดกิจกรรมระยะแรกครูเป็นผู้มีบทบาทมากในการดำเนินการ เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ที่ดีต่อการทำกิจกรรมแล้ว ครูอาจมอบหมายให้เด็กที่เป็นสมาชิกในชุมชนจับกลุ่มช่วยกันคิดกิจกรรมและนำเสนอต่อสมาชิกทุกคนในชุมชน ครูช่วยกระตุ้นให้สมาชิกได้ออกความคิดเห็น ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้สำเร็จ ความน่าสนใจและประโยชน์ของกิจกรรมที่เด็กจัดแม้จะมีไม่มากนัก แต่ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ต้องการ ครูสามารถให้เด็กลองทำเพื่อฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และปลูกฝังการเป็นประชาธิรัฐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดอย่างต่อเนื่องในชั้นประถม

1 - 6 จะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการทางความคิดและการมีส่วนร่วม ฉะนั้นขั้นตอน 4-6 ครูประจำชั้นมีภาระสอนหมายให้สมาชิกช่วยกันคิดกิจกรรมเองได้มากขึ้น

สำหรับการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนชั้นมัธยม ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่น ครูประจำชั้นมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้การสนับสนุนตามที่กรรมการและสมาชิกต้องการ ครูสอนหมายให้สมาชิกเขียนโครงการทำกิจกรรมได้ตลอดปีการศึกษา เพราะวัยรุ่นชอบความคิดเป็นอิสระ ชอบคิดนอกกรอบและเข้าใจธรรมชาติของสมาชิกได้ดี การตั้งชื่อหรือการจัดกิจกรรมอาจใช้คำหรือชื่อความที่น่าสนใจและเข้าใจกันได้ดี ดังนั้น บทบาทหน้าที่อีกอย่างหนึ่งของครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษา ก็คือการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำของชั้นมัธยม รวมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่ทำกิจกรรมระหว่างโรงเรียน

3. ลักษณะกิจกรรมในชั้นมัธยม กิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นมัธยมเป็นเพียงตัวอย่างที่อยู่ในแนวคิดของการพัฒนาศักยภาพทางสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และทักษะชีวิต ครูและสมาชิกในชั้นมัธยมสามารถจัดกิจกรรมอื่นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชั้นมัธยม และกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับท้องถิ่นตลอดจนสามารถปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม

4. สื่ออุปกรณ์และแหล่งสนับสนุน ครูและสมาชิกในชั้นมัธยมสามารถเลือกใช้สื่อที่มีประสิทธิผล คือ มีประโยชน์ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม หลากหลายและลงทุนน้อย การขอสนับสนุนสื่อและวิทยากรเฉพาะเรื่อง โรงเรียนสามารถขอความร่วมมือได้จากหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ ในท้องถิ่น หน่วยงานประสานระดับจังหวัด ระดับเขต ระดับภาค หรือส่วนกลาง

การตระหนักรถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่นในกระบวนการพัฒนานักเรียนของผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการและการมองการณ์ไกลของผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุขในการปลูกฝังการเสริมสร้างสุขภาพ จะช่วยทำให้ทรัพยากรบุคคลของประเทศได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งชีวิตไม่ใช่เฉพาะวิชาการจากโรงเรียนเท่านั้น

บทที่ 1 | กรอบแนวคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามอธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้นดงของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเชื่อมสถานการณ์ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน

จากจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งได้กำหนดไว้ในโครงสร้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความต้นดง ของตนเองเพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคม ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมโดยมุ่งเน้นให้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ปฏิบัติจริง โดยการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน การทำงานเป็นกลุ่ม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลักษณะความพร้อม ความต้องการ และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามดุลยพินิจของสถานศึกษา และมีการกำกับดูแลอย่างจริงจัง

2. ความหมาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในอธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3. จุดมุ่งหมาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน

1. พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบถ้วนด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม
3. เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

4. หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน และวัฒนธรรมที่ดีงาม
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักรถึงความสำคัญของการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการฝึกซ้อม
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

5. ขอบข่าย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ชั้นสถานศึกษา สามารถจัดแยกหรือบูรณาการไว้ด้วยกันก็ได้ และสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการโดยมีขอบข่ายดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกือบกูล ล่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในรูปแบบของการปฏิบัติตามโครงการ/โครงงาน ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐาน

2. เป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคลในลักษณะชั้นเรียน ชุมนุม กลุ่มสนใจ เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะ ต่างๆ ให้สามารถจัดการกับชีวิตและสังคมได้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีค่านิยมในความดีงาม มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมและจริยธรรมตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ อื้ออาห ความเป็นพลเมืองดี และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

6. เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียน

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี

2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสู่จิต

3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมสมและมีความสุข

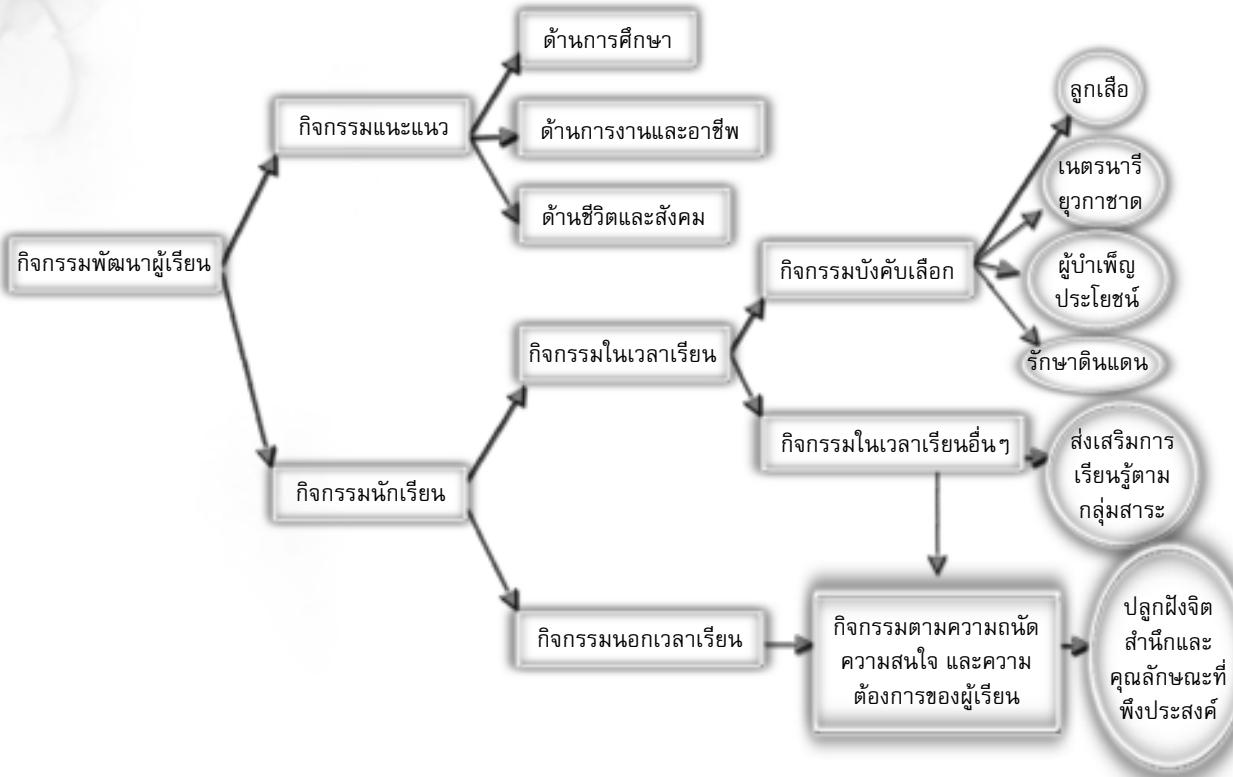
4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้ เหมาะสมกับตนเอง

5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม

6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรม

7. กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีกรอบความคิดในการดำเนินงาน ดังนี้

สำหรับในคู่มือฉบับนี้ จะเป็นการเน้นถึงกิจกรรมนักเรียน ส่วนกิจกรรมแนะแนวนั้น จะอยู่ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับบางโรงเรียนอาจไม่จัดเวลาสำหรับกิจกรรมในเวลาเรียนในกรณีเช่นนี้ กิจกรรมประเภทดังกล่าวก็จะมาจัดรวมอยู่ในกิจกรรมนอกเวลาเรียน

8. แนวทางการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมหนึ่ง ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งเน้นการเติมเต็ม ความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยมีขอบข่ายของกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ของผู้เรียน ครอบคลุมกิจกรรมดังต่อไปนี้

- * กิจกรรมตามความสนใจ เช่น ชุมนุม ชมรมต่าง ๆ
- * กิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริม การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เช่น โครงการ
- * กิจกรรมที่สนองนโยบายรัฐ กระทรวง กรม และโรงเรียนเอง เช่น กิจกรรมวันแม่

* กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ กิจกรรมรณรงค์เรื่องสารเสพติด เอดส์ เป็นต้น
การจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีรายละเอียดการดำเนินงาน
ดังต่อไปนี้

หลักการ

การจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีหลักการที่สำคัญคือ

1. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความมั่นใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนตามสาระที่กำหนด นอกเหนือจากการเรียนการสอน
4. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
5. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาหรือท้องถิ่น

จุดประสงค์

การจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียน

1. พัฒนาความรู้ ความสามารถ ด้านการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้เกิดทักษะ
ประสบการณ์ ทั้งวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ
2. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์
3. มีสุขภาพและบุคลิกภาพทางด้านร่างกายและจิตใจที่ดี
4. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ
5. มีมนุษยลักษณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระบบประชาธิปไตย

พฤติกรรมบ่งชี้/เป้าหมาย

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว สามารถกำหนดตัวชี้วัดและผลลัพธ์ ได้ดังต่อไปนี้

จุดประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	เป้าหมาย
1. พัฒนาความรู้ ความสามารถ ด้านการคิด วิเคราะห์ เพื่อให้เกิดทักษะ ประสบการณ์ ทั้งวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดทำโครงการ/ผลงาน/ชิ้นงาน - มีทักษะการคิด การตัดสินใจ และ การแก้ปัญหา - มีทักษะการแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูล - มีทักษะการวางแผนและการจัดการ - ประยุกต์เทคโนโลยีกับภูมิปัญญาไทย - ใช้ภาษาและการสื่อสารได้ถูกต้อง 	<p>ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะจนเกิดเป็น โครงการ ผลงาน ชิ้นงาน ตามศักยภาพของแต่ละ บุคคล</p>
2. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> - รักวัฒนธรรมไทย ใช้ของไทย - มีกิริยา罵ารยาทที่ดี - แต่งกายถูกระเบียบ - มีความเอื้อเพื่อ เพื่อแผ่ - มีความซื่อสัตย์สุจริต - มีสัมมาคาระ อ่อนน้อมถ่อมตน - มีน้ำใจต่อกฎ เพื่อน และผู้อื่น - รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 	<p>ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ เป็น แบบอย่างให้ผู้อื่นได้</p>

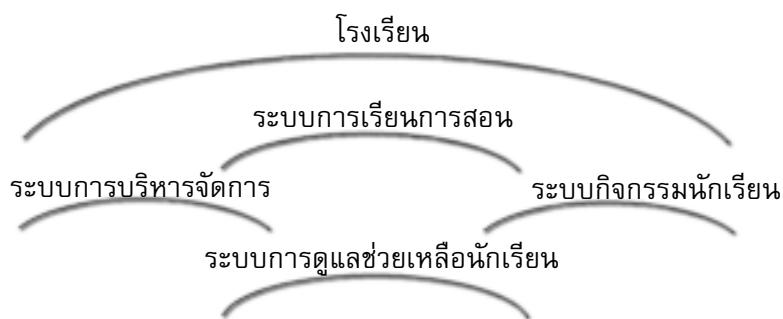
จุดประสงค์	พฤติกรรมบ่งชี้	เป้าหมาย
<p>3. มีสุขภาพและบุคลิกภาพทางกายและทางจิต</p> <p>4. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p> <p>5. มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระบบบุคลากร อีกทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตรงต่อเวลา - รู้แพ็ รู้ชัน มีน้ำใจนักกีฬา - เข้าแถว เข้าคิว ชื่นชมอาคารอย่างมีระเบียบ - รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน - เปิดปิดไฟตามความจำเป็น - เข้าชั้นเรียนตามเวลา - มีน้ำหนัก ส่วนสูง ตามมาตรฐาน - ร่าเริง แจ่มใส มีความมั่นคงทางอารมณ์ - อดทน อดกลั้น ต่อสิ่งยั่วยุ - บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม - ใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์ - มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี - เคราะฟูไกภู กติกา ของกลุ่มและสังคม - รับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 	<p>ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข</p> <p>ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม</p> <p>ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข</p>

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์ พฤติกรรมบ่งชี้และเป้าหมายเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ และสภาพความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น

บทที่ 2 | การประกันคุณภาพการจัดกิจกรรมนักเรียน

การประกันคุณภาพ

โรงเรียนเป็นองค์กรจัดการศึกษา ที่ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ หลายระบบที่ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลผลิต คือ ผู้เรียนที่เป็นคนดี มีความสามารถ มีความสุขและความเป็นไทย ซึ่งกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเป็นระบบหนึ่งในหลาย ๆ ระบบที่ทำงานร่วมกันในโรงเรียน ดังนี้

เมื่อพิจารณาระบบย่อย ๆ ในโรงเรียนให้เห็นถึงปัจจัย กระบวนการและผลลัพธ์แล้ว จะปรากฏ ดังนี้

ด้านปัจจัย	ด้านกระบวนการ	ด้านผลผลิต
ผู้บริหาร (ระบบการพัฒนาผู้บริหาร)	ระบบการเรียนการสอน	นักเรียนเป็นคนดี
ครู (ระบบการพัฒนาครู)	ระบบกิจกรรมนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	มีความสามารถ มีความสุข

เมื่อพิจารณาจากการปฏิรูปหลักสูตรที่แบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะสามารถจัดระบบได้ดังนี้

ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพ ระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็น คนดี มีความสามารถ และมีความสุขได้

องค์ประกอบของการประกันคุณภาพ

1. มาตรฐานของโรงเรียน ซึ่งพัฒนามาจากมาตรฐานกลาง โดยปรับให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ซึ่งอาจพิจารณาได้ทั้งในภาพรวม และเฉพาะด้านระบบย่อย เช่น มาตรฐานระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังได้กล่าวมาแล้ว จะทำให้เห็นรายละเอียดทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลลัพธ์ ในด้านนั้นๆ มากขึ้น

2. ระบบคุณภาพ เป็นการจัดการในระบบย่อย เพื่อให้เกิดคุณภาพโดยเฉพาะในด้านกระบวนการ การ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์และผลลัพธ์ที่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน โดยใช้ระบบคุณภาพ PDCA กล่าวคือ

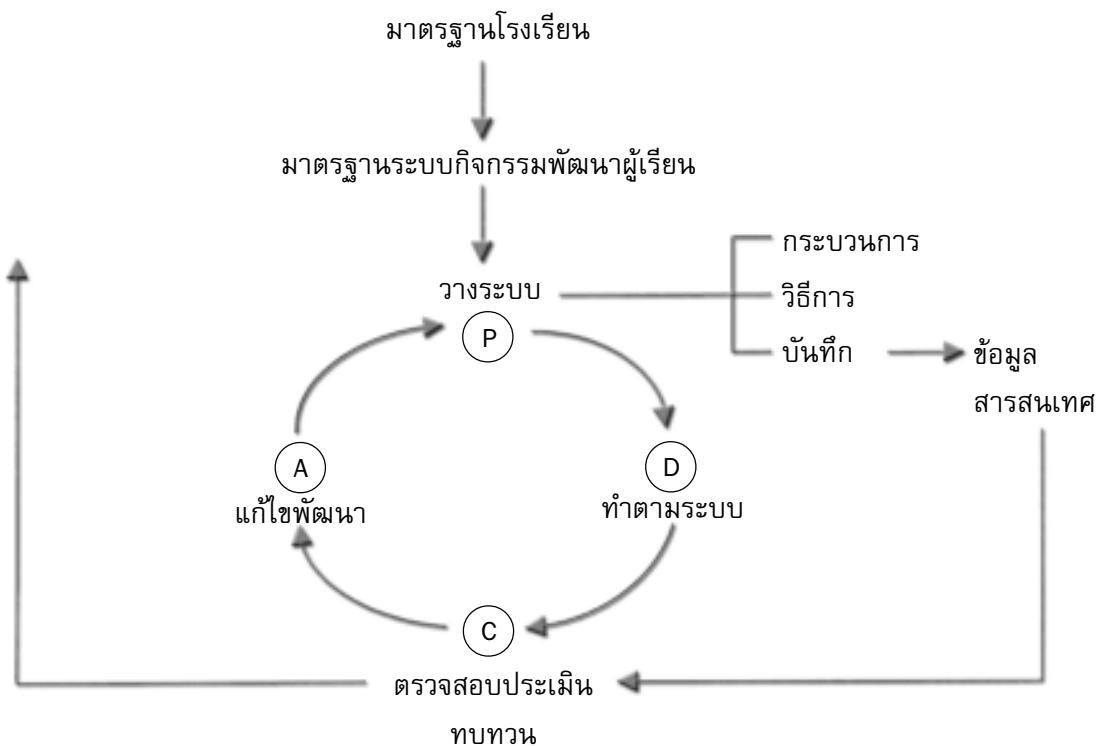
1) การออกแบบระบบ (Plan) เป็นองค์ประกอบแรก และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่ง มักถูกแปลผิดว่าเป็นการวางแผน แต่ในระบบคุณภาพนั้น Plan แปลว่า การออกแบบระบบ หมายถึง การ กำหนดขั้นตอนที่เป็นมาตรฐาน เรียกว่า กระบวนการมาตรฐาน และในแต่ละขั้นตอนจะต้องมีการดำเนิน การที่เป็นมาตรฐานว่าเรียกว่า วิธีการมาตรฐาน โดยใช้ขั้นตอนสำคัญ เมื่อดำเนินการไปแล้วจะมีการ บันทึกไว้ เรียกว่า บันทึกมาตรฐาน เพื่อสามารถตรวจสอบตนเอง และให้ผู้อื่น ตรวจสอบได้ ซึ่งข้อมูลใน บันทึกมาตรฐานจะรวมเป็นสารสนเทศ ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของระบบย่อยนั้นๆ และสอดคล้องกับ ตัวชี้วัดตามมาตรฐานที่กำหนด

2) การทำงานระบบ (Do) คือการปฏิบัติตามกระบวนการ วิธีการและบันทึก มาตรฐาน

3) การประเมินระบบ (Check) คือการประเมินทบทวนเป็นระยะๆ

4) การแก้ไข/พัฒนา (Act) นำผลการประเมินมาพัฒนางานและตัวระบบให้ดีขึ้น

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของ PDCA

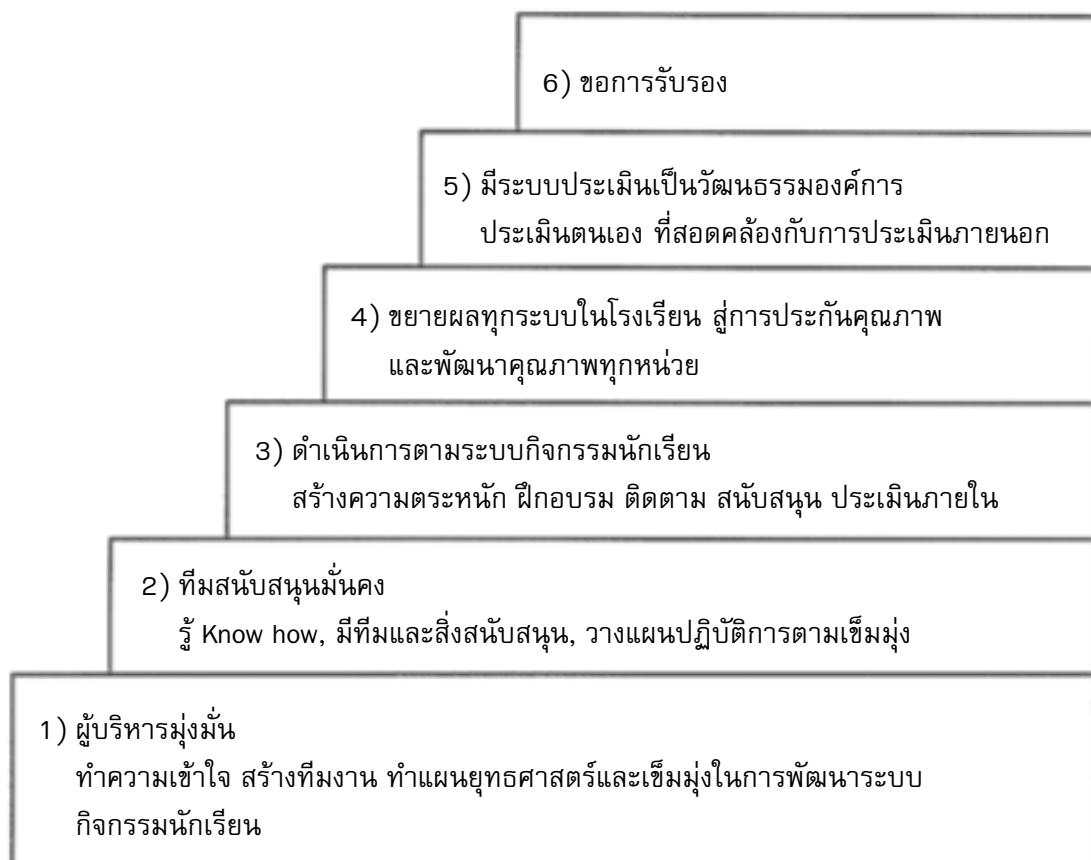

เส้นทางสู่การประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพไปถึงจุดที่ได้รับการรับรองจากภายนอกนั้น ประกอบด้วยการดำเนินการเป็น ระยะๆ

- ระยะเตรียมการ คือการสร้างภาวะที่มั่นใจและที่มั่นคงให้กับการประกันคุณภาพ โดยมีแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ ที่มีสนับสนุนที่ร่วมระบบ วิธีการ ในการประกันคุณภาพ โดยมีแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ
- ระยะดำเนินการ การดำเนินการพัฒนาระบบไปสู่การรับรองคุณภาพจะต้องทำเป็นส่วนๆ เพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย และเป็นการระเกินไป โดยใน 1 ภาคหรือปีการศึกษาการพัฒนาระบบที่สำคัญ 1 ระบบ
  - ระยะพร้อมต่อการประเมิน เมื่อทุกรอบได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยรายการประเมินภายใน (การประเมินทบทวน) ตามวงจร PDCA ที่พร้อมที่จะรับการประเมินภายนอก

3 ระยะใหญ่ สรุปเป็น 6 ระยะย่อย ได้ดังนี้

แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้วางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสอดคล้อง ตรงตามเจตนาرمณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชนตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนตลอดจนวิถีทัศน์ของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ศึกษาวิถีทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เช่น สภาพความพร้อมของโรงเรียน สภาพของชุมชน ท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

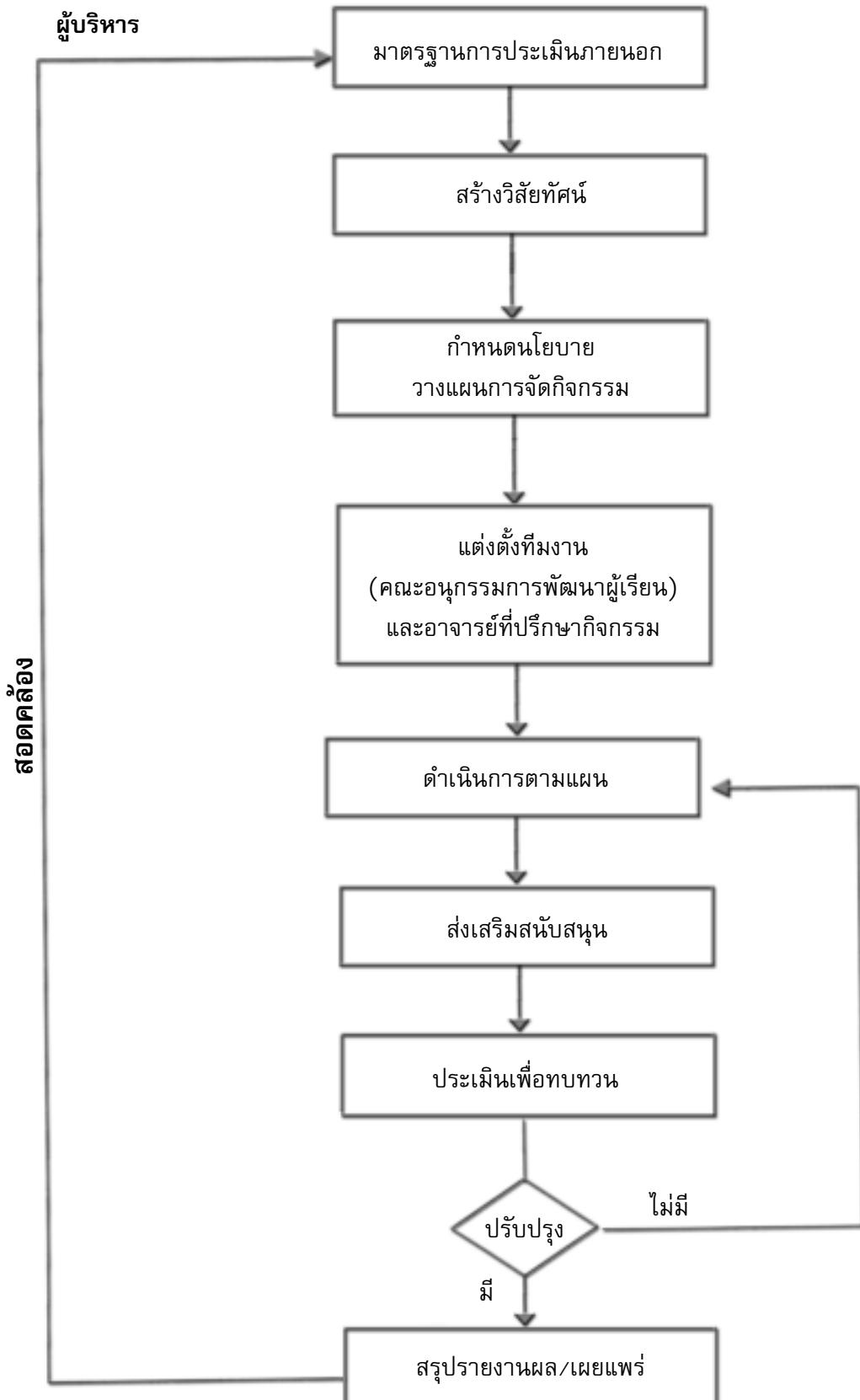
3. วางแผนและจัดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ กระบวนการ วิธีดำเนินการ สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. กำหนดการประเมินและเกณฑ์การประเมิน การผ่านกิจกรรมแต่ละภาคเรียนชั้นปีและช่วงชั้น ให้เป็นไปตามสถานศึกษากำหนด

เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จ บรรลุตามเจตนาرمณ์ของหลักสูตร ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น โดยการกำหนดครุผู้รับผิดชอบและมีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง

แผนภูมิกระบวนการบริหารจัดการเพื่อการประกันคุณภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การวิเคราะห์มาตรฐานการประเมินภายนอก

ในทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนให้เป็นระบบ สถานศึกษาควรได้วิเคราะห์ มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน (ตามแนวทางของ สมศ.)

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	<p style="text-align: center;">ตัวบ่งชี้</p> <p>1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบ และหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดี แต่ละศาสตรา 2. เชื่อสัตย์สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับระดับอาชีวศึกษา) 3. มีความเมตตากรุณา เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ และเลี้ยงดู เพื่อส่วนรวม 4. ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเอง และส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัดและคุ้มค่า)</p>
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและ มีวิสัยทัศน์	<p style="text-align: center;">ตัวบ่งชี้</p> <p>1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและ มีความคิดรวบยอด 2. สามารถประเมินค่าความนำ่เข้าของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณ ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติและมี ความถูกต้องเหมาะสม 3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถ คาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้</p>
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง	<p style="text-align: center;">ตัวบ่งชี้</p> <p>1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนจากแหล่ง ต่าง ๆ รู้จักตั้งค่าความเพื่อท่าเหตุ-ผล 2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา 3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และ ประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง</p>

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการจัดการและทำงาน รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สุจริต และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	<p>ตัวบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงาน มีประสิทธิภาพ ขยัน ออดทวน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือยอมรับฟังความคิดเห็น และความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม) มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	<p>ตัวบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> มีน้ำหนัก ล่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยลักษณะที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติภัย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด และสิ่งมอมแมม ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมแมม
มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะด้านศิลปะดนตรีและกีฬา	<p>ตัวบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	<p>ตัวบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา ต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา
มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	<p>ตัวบ่งชี้</p> <ol style="list-style-type: none"> มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดุริยางค์ ศิลปะ และกีฬา ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกันร่วมกัน มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน และมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และ มีความสามารถในการบริหารจัดการ	ตัวบ่งชี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลง 2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และ เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง 3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย
มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการ จัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการ จัดการศึกษา 2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผล การเรียนการสอนและการนำผลการประเมิน มาใช้พัฒนาคุณภาพ

การสร้างวิสัยทัศน์

หลังจากได้เวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ของการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ เช่น

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คุณธรรม ด้วยการค้นพบศักยภาพของตนเองตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง ปลอดภัย สามารถแสดงตัวตน ให้他人เห็น นำและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กำหนดนโยบายวางแผน/การจัดกิจกรรม

1. กำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา
3. กำหนดวิธีการการติดตามและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. กำหนดและมอบหมายบุคลากรผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม
5. สำรวจหาความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก เพื่อให้เอื้อต่อการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดตั้งทีมงาน/อาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องจากการประกันคุณภาพครอบคลุมไปถึงทุกระบบที่อยู่ในโรงเรียน เช่น ระบบการเรียนการ สอน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบบริหารจัดการ เป็นต้น จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากร

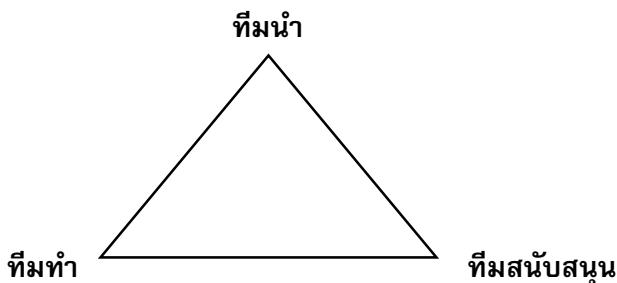
ทั้งโรงเรียน หัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วมคือ การสร้างทีมงาน 3 ลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี กล่าวคือ

1. **ทีมนำ** ได้แก่ คณะผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง จัดทำแผนยุทธศาสตร์ นิเทศกำกับกิจกรรมและให้การสนับสนุนให้เป็นไปตามแผน โดยทบทวน ประเมินผลเป็นระยะ ๆ

2. **ทีมสนับสนุน** ได้แก่ ทีมที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรให้การสนับสนุนและประสานงานให้เกิดการสร้างระบบที่มีคุณภาพขึ้น เช่น ผู้ช่วยอำนวยการฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และหัวหน้ากิจกรรมแนวแนว

3. **ทีมทำ** ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรม

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่ทีมงานมีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการติดต่อ สื่อสารกันประจำอย่างไม่เป็นทางการ มีการเรียนรู้กันและกันบันพื้นฐานของการยอมรับ และเคารพในความคิดเห็นของหัวหน้าทีมและเพื่อร่วมทีม ดังภาพต่อไปนี้

การดำเนินงานตามแผน

- ให้การสนับสนุนและอำนวยการให้เกิดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้
- ให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ การใช้อาคารสถานที่ ฯลฯ
- การให้คำปรึกษา แนวโน้มนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

การส่งเสริมสนับสนุน

การจัดโอกาส เวทีให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรม และประกาศเกียรติคุณ

นิเทศติดตามและประเมินผล

- นิเทศติดตามการจัดทำแผนงาน/โครงการและปฏิทินปฏิบัติงานของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- นิเทศ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่ได้กำหนดไว้
- ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการแก้ไขข้อบกพร่องของระบบในส่วนที่ต้องการและมีการปรับปรุงการทำงานตลอดเวลา
- ประเมินเพื่อทบทวนเป็นการตรวจสอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและผลลัพธ์ที่ได้ว่าสอดคล้องกับการเตรียมการหรือแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทที่ 3 | แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียน

การบริหารงานกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสนใจโดยอาจเลือก กิจกรรมตามที่โรงเรียนเสนอให้นักเรียนเลือกหรือนักเรียนที่มีความสนใจตรงกัน รวมกลุ่มกันเสนอขอเปิด กิจกรรมจากโรงเรียนก็ได้ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นชุมชนหรือชุมชน แล้วแต่จะตกลงกันในกลุ่ม การรวมกลุ่มควร เป็นการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ มีระเบียบ ข้อบังคับ เป็นกฎเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง นักเรียนกับครุยที่ปรึกษาและนักเรียนกับนักเรียน

การบริหารจัดการ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดขึ้นตามความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน โดยเน้นความหลากหลายทั้งรูปแบบและวิธีการ เน้นการปฏิบัติจริงเป็นหมู่คณะ สัมพันธ์กับชีวิต ของผู้เรียน รวมทั้งมีการตรวจสอบประเมินผลในสภาพจริง การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงมี ขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการคือ

3.1 ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมวางแผนและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การจัดกิจกรรมทุกประเภทดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย สิ่งสำคัญที่โรงเรียน จะต้อง เตรียมความพร้อม ได้แก่

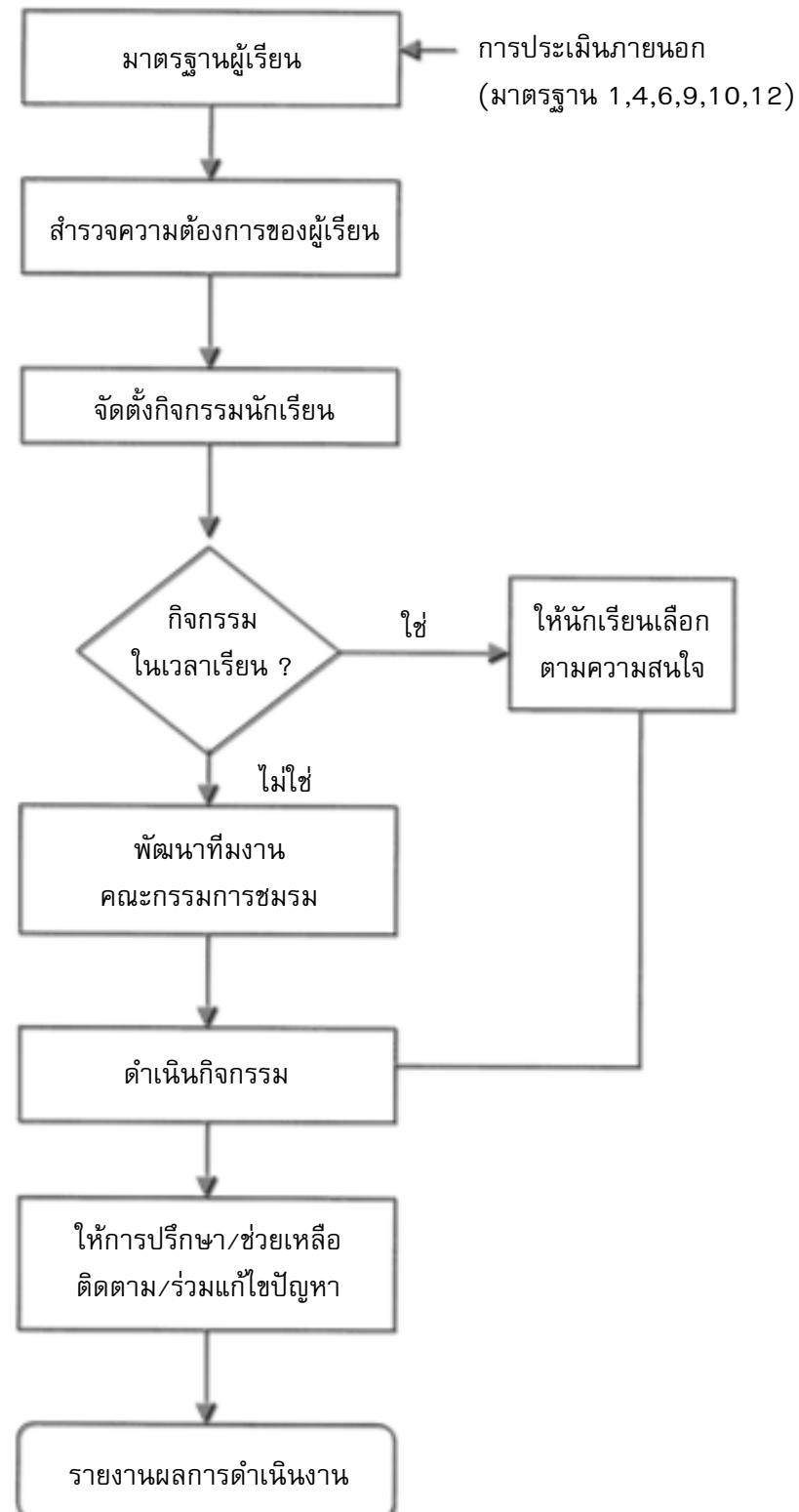
(1) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครุยที่ปรึกษา และผู้เรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
- กรรมการสถานศึกษา	- เห็นชอบแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน - อำนวยความสะดวก ประสานงาน - ให้คำปรึกษาแนะนำ - ติดตามประเมินผล
- ผู้บริหารสถานศึกษา	- จัดทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของแต่ละสถานศึกษา - แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ - ให้การสนับสนุนและอำนวยในด้านการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติ แผนดำเนินการ การใช้อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และการติดต่อประสานงานกับแหล่งการเรียนรู้ หรือการแลกเปลี่ยนความร่วมมือจากบุคคลภายนอก สถานศึกษา

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้าหมวด/หัวหน้างาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท - ครุที่ปรึกษากิจกรรม - ผู้นำชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของสถานศึกษา - การจัดโอกาส เวที ให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรม - เชื่อมผลงานและให้ข้อมูลกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติกิจกรรม - จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม แผนงานที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา - อำนวยความสะดวกให้แก่ครุที่ปรึกษาและผู้เรียนในการ ปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน - กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของกิจกรรมแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามแผนงาน - พัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ทั้งในกลุ่มของครู-อาจารย์ และผู้นำผู้เรียน - ประสานความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตามแผนงาน - ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศติดตาม ประเมินผลในภาพรวม ของกิจกรรมแต่ละประเภท - ให้ข้อมูลกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน - กำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของกิจกรรม - รับสมัครผู้เรียนเข้ากิจกรรม - ปฐมนิเทศ - จัดให้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงานกิจกรรม - ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติกิจกรรม ทั้งการวางแผน โครงการ/โครงการ การปฏิบัติกิจกรรม และการวัดและ ประเมินผลกิจกรรม - ตรวจสอบเวลาการร่วมกิจกรรม - ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและ รายกลุ่ม - บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดพกความดีของผู้เรียนเป็น รายบุคคล - จัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถหรือผลงานผู้เรียน - ให้ข้อมูลกำลังใจ แก่ผู้เรียน - เป็นผู้แทนกิจกรรมชุมชน / ชุมชนของตน - บริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุมชน/ชุมชน และระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ - เป็นประธานในที่ประชุมและการจัดกิจกรรม

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
- ผู้เรียน/สมาชิกชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ - รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรม - เลือกคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมที่เข้าร่วม - ประชุมวางแผนจัดทำแผนงานโครงการและปฏิทินงาน - ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ - ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม - สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

แผนภูมิ
กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยครูที่ปรึกษา
เพื่อการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

**ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อการเรียนรู้ ความสนใจของผู้เรียน**

กิจกรรม	ขั้นตอนการดำเนินงาน	บันทึก/เอกสาร
1. สำรวจความต้องการ	1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนางาน สู่เป้าหมายชีวิตตามพื้นฐานความสามารถและความสนใจของผู้เรียน 1.2 สำรวจความต้องการของผู้เรียนต่อ ความสนใจหรือความสามารถ ณ นั้น เช่น พุปปัญญา 1.3 สำรวจแหล่งเรียนรู้ / ภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยการสอบถาม ลังกาษณ์ องค์กรชุมชน แหล่งประกอบการ แหล่งภูมิปัญญาชาวบ้าน ฯลฯ และ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกเป้าหมายและความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล - แบบสำรวจตัวเองหรือ - แบบสืบค้น พุปปัญญา - แบบบันทึก/แหล่งเรียนรู้/ ชาวบ้าน/แหล่งประกอบการ ในท้องถิ่น
2. การจัดตั้งชุมชน □	2.1 รวบรวมข้อมูลสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ กิจกรรมนักเรียน 2.2 ช่วยเหลือ/อำนวยการให้มีการรวมกลุ่มตามความสนใจของผู้เรียน 2.3 จัดให้แต่ละกลุ่มสนใจเลือกตั้ง คณะกรรมการบริหารงานกิจกรรมภายในชุมชน 2.4 ให้คำปรึกษาในการวางแผนการ ทำงานของชุมชน	
3. พัฒนาทีมงาน คณะกรรมการ บริหารงานชุมชน	3.1 ประชุมปฏิบัติการในเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการจัดตั้งชุมชน - ระเบียบ กฎ กติกา ของชุมชน - การเขียนโครงการ/แผนงาน - การปฏิบัติกิจกรรม - การวัดและประเมินผลกิจกรรม 3.2 พัฒนาศักยภาพในการทำงานเป็น <ul style="list-style-type: none"> - บันทึก/การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ทีมและความเป็นผู้นำ/ผู้ตาม/ผู้ประสานงานชุมชน 3.3 ให้คำปรึกษาชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - คู่มือการดำเนินงานชุมชน

กิจกรรม	ขั้นตอนการดำเนินงาน	บันทึก/เอกสาร
4. ดำเนินกิจกรรม	<p>4.1 จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ และจัดทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกับคณะกรรมการบริหารชุมชน</p> <p>4.2 ดูแลให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปตามแผนปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ และตามโครงการที่กำหนดไว้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน</p> <p>4.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานประจำสัปดาห์และตามโครงการที่กำหนดไว้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน</p>	
5. การให้คำปรึกษา การติดตามและ แก้ไขปัญหา	<p>5.1 ประสานงานกับคณะกรรมการ ถึงผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค</p> <p>5.2 ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อคิด คำปรึกษาชุมชนเรื่องซ่อมแซมต้องการความช่วยเหลือ หรือมาปรึกษา</p> <p>5.3 สังเกต สอดคล้อง สัมภาษณ์ถึงการดำเนินงานของชุมชนในด้าน ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค และการทำงานของสมาชิก/ คณะกรรมการบริหารชุมชน</p> <p>5.4 ร่วมช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา โดยการ ให้ข้อคิดเห็นและให้ผู้เรียนได้ ทางานเลือกในการแก้ไขปัญหา และ อุปสรรค</p> <p>5.5 ประเมินบททวน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกการให้คำปรึกษา ชุมชน - บันทึกผลการติดตามและแก้ไข ปัญหา - บันทึกการช่วยเหลือผู้เรียน ที่ย้ายหรือปรับเปลี่ยนชุมชน
6. รายงานผลการ ดำเนินงานกิจกรรม นักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมรายงานผลการดำเนินงานของ ชุมชน - ตรวจสอบผลการดำเนินงานตาม มาตรฐานผู้เรียน - สรุปผลการตรวจสอบ/การประเมินผล การดำเนินงานและรายงานผลการ ดำเนินงานพัฒนาผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกผลการประเมินบททวน - SAR กิจกรรมนักเรียน - SSR กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

บทที่ 4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจด้านสุขภาพ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจด้านสุขภาพที่กระทรวงสาธารณสุขนำมาเป็นตัวอย่างเสนอต่อสถานศึกษานั้น โดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาพฤติกรรม การคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องของความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร และการสร้างสุขภาพของตนเองให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขเล็งเห็นว่า กลุ่มเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้น ป.1 – ม.6 รวมทั้งระดับอนุปริญญา ทุกคนควรจะได้พัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การพัฒนาด้านอารมณ์ การพัฒนาระบบคิด เพื่อรู้จักคิดทางบวก รู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะทางสังคมและการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รวมทั้งเป็นโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นการปูพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิต

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ประกอบด้วยกิจกรรมที่พัฒนาทักษะสุขภาพ (Health Skills) และทักษะชีวิต (Life Skills) ซึ่งหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขจัดทำ ดังนี้

ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	หน่วยงานสนับสนุน
ทักษะสุขภาพ(Health Skills) 1. ภูมิเจสุขภาพ 2. อาหารปลอดภัยเลือกได้โดยคุณ 3. กำจัดน้ำมารร้าย	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้นักเรียนดูแลสุขภาพได้ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ ส่งเสริมให้นักเรียนดูแลสุขภาพเฉพาะเรื่อง สร้างความตระหนักรถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร สามารถตรวจสอบคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียนและชุมชนและพิจารณาฉลากผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ สามารถเลือกบริโภคอาหารและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัย สามารถกำจัดยุงลายด้วยวิธีทางชีวภาพ สามารถทำกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทั้งที่โรงเรียนและบ้าน สร้างเครื่องมือกำจัดยุงลายโดยใช้วัสดุท้องถิ่น	กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมควบคุมโรค

ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	หน่วยงานสนับสนุน
4. ชมรมสมุนไพรเลี้ยง 5. พลังใจด้านภัยเดดส์ 6. ชมรมหมอมอนามัย สิ่งแวดล้อม 7. คนเมืองใหม่ใส่ใจสุขภาพ 8. ชมรมเรารักพื้น 9. ชมรมเด็กไทยรูปประจำตัว 10. เพื่อนใจวัยรุ่น	<p>4. สามารถป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยใช้กระบวนการการวิจัย</p> <p>1. สามารถเลือกใช้สมุนไพรป้องกันยุง</p> <p>2. สามารถจัดทำผลิตภัณฑ์ไล่ยุง</p> <p>1. เสริมสร้างทักษะคนติดต่อของนักเรียนต่อผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์</p> <p>2. ฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์</p> <p>1. มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องอนามัย สิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน</p> <p>2. สามารถดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ</p> <p>3. สามารถเป็นผู้นำด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน</p> <p>สร้างความตระหนักรถในการดูแลสุขภาพของตัวเอง</p> <p>1. สร้างความตระหนักรถในการดูแลสุขภาพพื้นให้แข็งแรง</p> <p>2. สามารถตรวจพื้นด้วยตนเอง</p> <p>3. สามารถแปรรูปพื้นได้สะอาดและถูกวิธี</p> <p>1. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการออกกำลังกาย</p> <p>2. มีสมรรถภาพทางกายที่ดีจากการออกกำลังกาย</p> <p>1. มีความรู้ในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง</p> <p>2. สามารถเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา</p>	<p>กรมควบคุมโรค</p> <p>กรมควบคุมโรค</p> <p>กรมอนามัย</p> <p>กรมอนามัย</p> <p>กรมอนามัย</p> <p>กรมอนามัย</p> <p>กรมอนามัย</p> <p>กรมอนามัย</p>
ทักษะชีวิต (Life Skills)		
1. คอม ชัด ลึก 2. สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ 3. ร่วมด้วยช่วยอีกแรง	<p>เพื่อฝึกการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาที่ถูกต้องในสถานการณ์ต่าง ๆ</p> <p>เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์</p> <p>1. ลงเสริมคุณลักษณะความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น</p>	<p>กรมสุขภาพจิต</p> <p>กรมสุขภาพจิต</p> <p>กรมสุขภาพจิต</p>

ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	หน่วยงานสนับสนุน
4. สมองใส่วัยเรียน	2. เสริมสร้างจิตสำนึกรักในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม 3. เสริมสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจและตระหนักรถึงคุณค่าของตนเอง	
5. เฟรนด์ชิป คลับ	เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	กรมสุขภาพจิต
6. ชมรมเพชณ์มาต ความเครียด	1. เพื่อให้สามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนๆ ได้อย่างเหมาะสม 2. เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียน	กรมสุขภาพจิต
7. เป็นที่หนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด (To be number one)	1. ตระหนักรถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตโดยปราศจากยาเสพติด 2. สามารถเป็นผู้นำในการรณรงค์ให้ห่างไกลยาเสพติด	กรมสุขภาพจิต

* สำหรับรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมอยู่ในภาคผนวก ก

บทที่ 5 | การประเมินเพื่อทบทวน

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพระบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. เพื่อให้มีข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพระบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. เพื่อการรายงานผลเสนอกล่าวหัวเรื่องที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

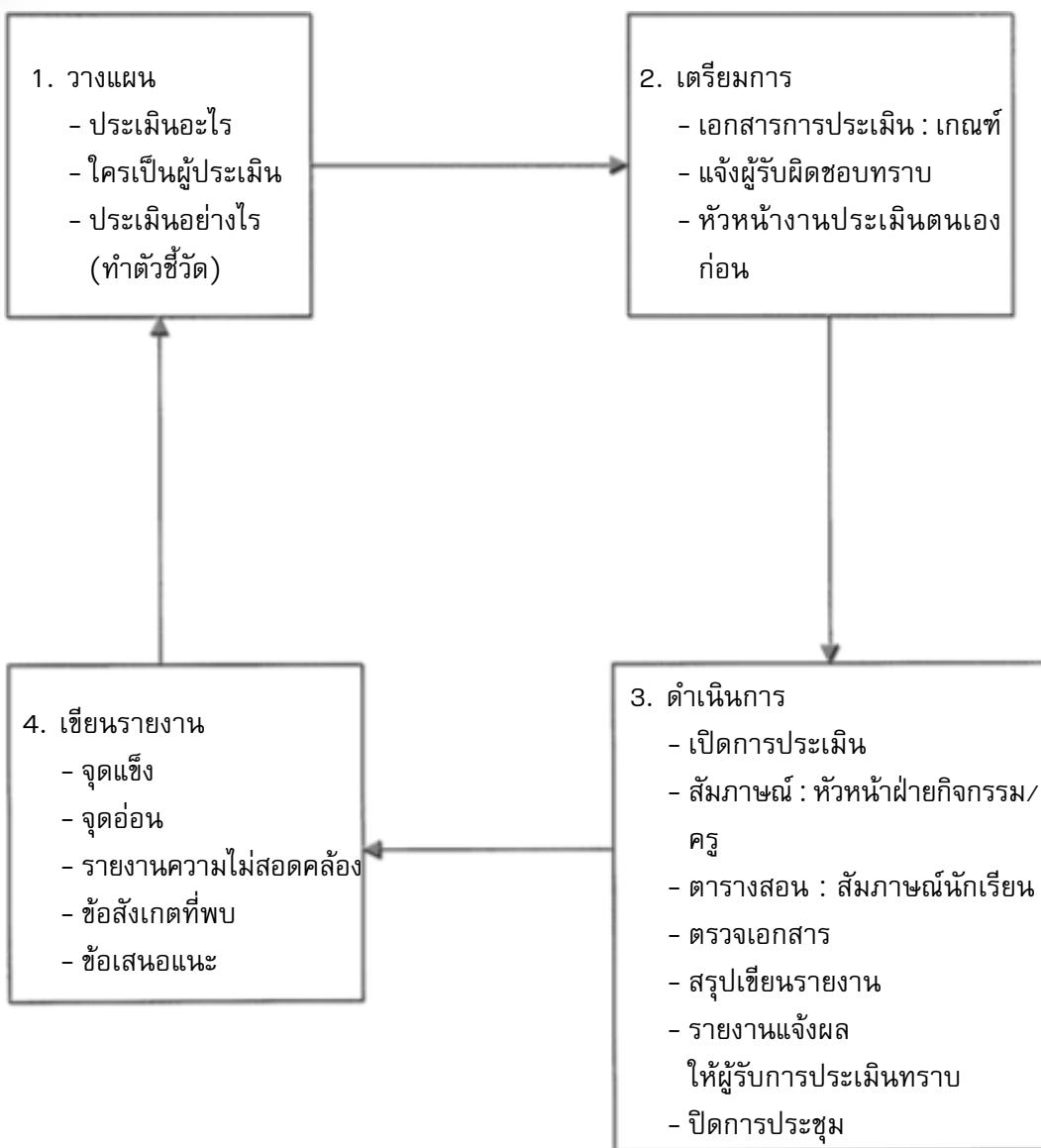
วิธีการประเมินเพื่อทบทวน

1. แบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การพบปะพูดคุยและสอบถาม และขออุดออดเอกสาร
2. แบบเป็นทางการ ได้แก่ การจัดการประชุมเตรียมการ นัดหมายซึ่งรวม สัมภาษณ์ และขออุดออดเอกสาร หลักฐาน

ขั้นตอนการประเมินเพื่อทบทวน

1. การเตรียมการวางแผนการประเมินเพื่อทบทวน
2. ดำเนินการประเมินเพื่อทบทวน
3. รายงานผลการประเมิน เสนอต่อคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียน

แผนภูมิการประเมินเพื่อทบทวน

สรุปรายงานผล/เผยแพร่

- ให้ผู้ดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน
- ประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน พัฒนากิจกรรมผู้เรียนในปีต่อไป

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารควรมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการบริหารจัดการ ด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย วางแผนการจัดกิจกรรม โดยการพัฒนาทีมงานอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรม รวมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรบุคคล โดยมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินทบทวน รายงานผลและปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐาน และพัฒนาไปสู่ระบบ การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในที่สุด

บรรณานุกรม

กรรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สรุปการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เอกสารอัดล้ำนา 2545

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข คู่มือการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้าง สุขภาวะและจริยธรรม (ฉบับร่าง) มปป.

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน (ร่าง) เอกสารอัดล้ำนา มปป.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก มปป.

ภาคผนวก

- ก. ตัวอย่างกิจกรรมนักเรียนด้านสุขภาพ
- ข. ตัวอย่างระเบียบการจัดกิจกรรมชุมนุม

ภาคผนวก ก

กุ แจส์สุขภาพ

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนดูแลสุขภาพได้ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ
- เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีดูแลสุขภาพเฉพาะเรื่อง

กิจกรรม

- จัดโครงการดูแลสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ โดยศึกษาสุขบัญญัติ แห่งชาติ 10 ประการจากเอกสาร หรือเชิญวิทยากรมาบรรยายแนวทางการปฏิบัติตามสุขบัญญัติ แบ่งกลุ่ม สมาชิกรับผิดชอบสุขบัญญัติแต่ละข้อและคิดแนวทางการปฏิบัติสำเนอให้สมาชิกในชุมชนรับรู้และปฏิบัติ มีการติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติ
- เผยแพร่แนวทางปฏิบัติสุขบัญญัติ 10 ประการ ให้เพื่อนในโรงเรียนรับรู้และ เชิญชวนให้ปฏิบัติ โดยการบรรยายของสมาชิกชุมชน หรือการจัดนิทรรศการ
- จัดกล่องรับข้อมูลวิธีการดูแลสุขภาพจากเพื่อนๆ ทั้งในและนอกชุมชน ครุ บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน และนำข้อมูลที่นำเสนอไปเผยแพร่ต่อไป
- จัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อการดูแลสุขภาพเฉพาะเรื่องให้กับวิธี เช่น “ทำอย่างไรให้วยไส้นั้นหุ่นดี” “เคล็ดลับกับผิวพรรณ” “สิว ปัญหาหน้าสิว หน้าขาวน!”

สื่อ / อุปกรณ์

- ชุดนิทรรศการ “สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ”
- คอมพิวเตอร์ช่วยสอน “สุขบัญญัติแห่งชาติ”
- หนังสืออ่านประกอบ “10 แนวทางสร้างสุขภาพ”
- เอกสาร / คู่มือเกี่ยวกับการควบคุมน้ำหนัก บริหารร่างกาย การดูแลและบำรุง ผิว การรับประทานอาหารเพื่อผิวสวย การป้องกันการเกิดสิวและการดูแล
- เอกสารอื่นๆ ตามหัวข้อที่ชุมชนจัดกิจกรรม

แหล่งสนับสนุนสื่อ / อุปกรณ์

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลในจังหวัด สถานบริการสาธารณสุขอื่นๆ ร้านขายยา คลินิก สถานศูนย์และความงาม เว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ท

การวัดและประเมินผล

- ประเมินจากการสนับสนุน ความพึงพอใจของสมาชิกในและนอกชุมชน
- ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสมาชิก
- ประเมินจำนวนเพื่อนนักเรียนนอกชุมชนที่ให้ความสนใจในการฟังบรรยาย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

อาหารปลอดภัย เลือกได้โดยคุณ

วัตถุประสงค์

- สร้างความตระหนักรถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร
- สามารถตรวจสอบคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียนและชุมชน และพิจารณาฉลากผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้
- สามารถเลือกบริโภคอาหารและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัย

กิจกรรม

- จัดกิจกรรม “โภชนากรณ้อย” ขึ้นในโรงเรียน และมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยของอาหาร วิธีการใช้ชุดทดสอบอาหาร รูปแบบและการอ่านฉลากโภชนาการ และผลิตภัณฑ์ต่างๆ กฎหมายน่ารู้ที่เกี่ยวข้อง
- กิจกรรมสำรวจและตรวจสอบคุณภาพอาหารที่จำหน่ายในโรงเรียนและชุมชน
- จัดวัน “อาหารปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ” โดยมีการจัดทำโปสเตอร์และบอร์ดนิทรรศการ จัดเกม “ตามล่าหาฉลาก” เพื่อชิงรางวัล แสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์สุขภาพจำลอง หรือผลิตภัณฑ์อาหารจำลอง
- จัดทำบอร์ดนิทรรศการถาวรเพื่อติดตั้งในชุมชน หรือทำเป็นโปสเตอร์สามมิติ
- จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ เช่น แผ่นพับ บทความ สำหรับเผยแพร่ เสียงตามสาย หรือหอกระจายข่าวในชุมชน หนังสือพิมพ์หรือจดหมายข่าว

สื่ออุปกรณ์

- เอกสารความรู้เกี่ยวกับสารเคมี/จุลินทรีย์ในอาหาร
- คู่มือฉลากโภชนา
- คู่มือการเล่นเกม “ตามล่าหาฉลาก”
- คู่มือการใช้ชุดทดสอบอาหาร
- ชุดนิทรรศการ/โปสเตอร์ชุดทดสอบอาหาร แผ่นภาพอาหารเป็นพิษ แผ่นป้ายข้อความที่เกี่ยวข้องกับฉลากโฆษณา
- ตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหารจำลอง หรือตัวอย่างผลิตภัณฑ์สุขภาพจำลอง (mock up)
- ชุดทดสอบอาหารเบื้องต้น

แหล่งสนับสนุนสื่อ

- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

การประเมินผล

- ประเมินจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน และผลผลิตของงาน
- ใช้แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม (pre-test/posttest)

กำจัดนางมารร้าย

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และสามารถกำจัดยุงลายโดยวิธีทางชีวภาพ
- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน
- เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างเครื่องมือกำจัดยุงลายโดยใช้วัสดุในห้องถีน
- เพื่อให้นักเรียนสามารถป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยใช้กระบวนการการวิจัย

กิจกรรม

- กิจกรรม “เลี้ยงปลาล่ายุงลาย” หรือกิจกรรม “ปลาน้อยคอยลูกน้ำ” ศึกษาวิธีเลี้ยงปลาคินลูกน้ำ เช่น ปลาหางนกยูง ปลาดัด ปลาสอด แล้วค้นหาแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายเพื่อนำมาเป็นอาหารปลา การเพาะพันธุ์ปลาอาจทำเป็นอาชีพเสริมเพื่อหารายได้
- กิจกรรมรณรงค์เพื่อกำจัดลูกน้ำที่บ้านและโรงเรียน อาจมีการจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ประกวตคำขวัญ จัดนิทรรศการและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย การกำจัดลูกน้ำยุงลาย และความรู้เรื่องไข้เลือดออก วิธีการป้องกัน อาการของไข้เลือดออกและวิธีการรักษา
- กิจกรรม “นักประดิษฐ์น้อย” หรือ “ตามรอยโอมัส เอดิสัน” หรือ “นักประดิษฐ์พิชิตลูกน้ำ” ร่วมกันคิดและประดิษฐ์อุปกรณ์ เครื่องมือดักลูกน้ำหรือยุงลาย โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในห้องถีน มีการทำไปทดลองใช้เพื่อพัฒนา ปรับปรุงและสาธิตในงานนิทรรศการ หรือจัดประกวดสิ่งประดิษฐ์ สำหรับดักลูกน้ำหรือยุงลายที่มีคุณภาพ (สามารถเสนอสิ่งประดิษฐ์ให้แก่กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวนันท์ นนทบุรี 11000 เพื่อนำผลงานไปเผยแพร่)
- กิจกรรม “นักสำรวจตรวจหาโรค” หรือกิจกรรม “นักวิจัยน้อย ตามรอยโรคไข้เลือดออก” วางแผนสำรวจหาผู้ป่วยไข้เลือดออกในชุมชน หรือคนที่เคยมีประวัติการเป็นไข้เลือดออก มีการสัมภาษณ์ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุการเป็นโรคไข้เลือดออก และวางแผนป้องกันและควบคุมโรค มีการดำเนินการตามแผน และอภิปรายถึงผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไข

สื่ออุปกรณ์

- * โปสเตอร์/แผ่นพับ/วิดีทัศน์ คู่มือความรู้เกี่ยวกับไข้เลือดออก แหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย วิธีเลี้ยงปลาคินลูกน้ำ และวิธีป้องกันไข้เลือดออก
- * ในกิจกรรมที่ 1 ต้องมีอ่างเลี้ยงปลา หรือโถแก้ว หรือขวดใส่น้ำ และกระชอนช้อนลูกน้ำ
- * แบบสำรวจผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก หรือแนวคิดตามในกิจกรรม “นักวิจัยน้อย ตามรอยโรคไข้เลือดออก”
- * แบบบันทึกจัดการรณรงค์

แหล่งสนับสนุนสื่อ

- * กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- * สถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ โรงพยาบาล สถานีอนามัยในชุมชน
- * ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน

การประเมินผล

ประเมินจากผลงาน (เช่น ป้ายนิเทศ นิทรรศการ รายงานเป็นรูปเล่ม สิ่งประดิษฐ์ สำหรับตั้งกลุกหน้า หรือยุ่งลาย ฯลฯ) และการมีส่วนร่วมของนักเรียน

แนวคำถามในกิจกรรม “นักวิจัยน้อย ตามรอยโรคไข้เลือดออก”

คำชี้แจง คำถามนี้ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ☺ สังเกต และศึกษาจากเอกสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ป่วย ญาติ ประชาชน หรือผู้นำชุมชนในพื้นที่มีโรคไข้เลือดออก สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม การสอบถามไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับข้อ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ - สกุล.....
- 1.2 อายุ.....ปี
- 1.3 เพศ ชาย หญิง
- 1.4 การศึกษา.....
- 1.5 อาชีพ.....
- 1.6 สถานะของผู้ให้สัมภาษณ์
 ผู้ป่วย ญาติ ประชาชน ผู้นำชุมชน

2. สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในชุมชน

- 2.1 ชุมชนแห่งนี้ตั้งมานานเท่าใด จำนวน.....ปี
- 2.2 คนในชุมชนจำนวนมาก มีพื้นเพมาจากที่ใด.....
- 2.3 ชุมชนแห่งนี้มีประชากรจำนวนเท่าใด.....คน
- 2.4 ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ที่ใด
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....
- 2.5 เส้นทางการคมนาคม ชุมชนแห่งนี้สามารถเดินทางติดต่อกับชุมชนอื่นได้โดยวิธีใด
 รถไฟ รถยนต์ ทางเดินเท้า อื่นๆ เช่น.....
- 2.6 ชุมชนนี้อยู่ห่างจากชุมชนใหญ่/ตลาดเพียงใด ระยะทาง.....
- 2.7 ประชาชนส่วนมากในชุมชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยวิธีใด
 วิทยุท้องถิ่น ทีวี หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว
- 2.8 ชาวบ้านส่วนใหญ่สนใจช่วงประเพณี
 ข่าวทั่วไป ข่าวห้องถิ่น ข่าวการเมือง อื่นๆ เช่น.....
- 2.9 ส่วนใหญ่ชาวบ้านประกอบอาชีพอะไร.....
- 2.10 วิถีชีวิตส่วนใหญ่ของชาวบ้านเป็นอย่างไร.....
- 2.11 ฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างไร.....
- 2.12 ระหว่างคนรายกับคนจนมีความแตกต่างมากน้อยเพียงใด.....
- 2.13 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวเป็นอย่างไร.....
- ### 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและโรคไข้เลือดออก
- 3.1 ชาวบ้านคิดว่า อะไรคือสิ่งสำคัญในชีวิต.....
- 3.2 ชาวบ้านคิดว่าโรคภัยไข้เจ็บที่สำคัญ ได้แก่โรคอะไร.....

- 3.3 โรคติดต่อที่เป็นปัญหาของชุมชน มีโรคอะไร.....
- 3.4 ในบ้านหรือบริเวณใกล้เคียง เคยมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกหรือไม่
 ไม่มี   มี
- 3.5 ชาวบ้านรู้จักโรคไข้เลือดออกในเรื่องใดบ้าง อย่างไร (ตอบเฉพาะที่รู้)
 สาเหตุเกิดจาก.....
 อาการเป็นอย่างไร.....
 หากสงสัยเป็นไข้เลือดออกจะต้องทำอย่างไร.....
 ความรุนแรง/ความน่ากลัวของโรคเป็นอย่างไร.....
 ไข้เลือดออกสามารถติดต่อได้หรือไม่.....
 ติดต่อโดยวิธีใด.....
 ลักษณะของยุงลายเป็นอย่างไร.....
 วิธีการกำจัดยุงลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทำอย่างไร.....
 วิธีเมืองที่ยุงกัดทำอย่างไร.....
- 3.6 วิธีการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกควรทำอย่างไร
 ชุมชนควรทำอย่างไร.....
 โรงเรียนควรทำอย่างไร.....
 ชาวบ้านควรทำอย่างไร.....
 อบต./เทศบาล ควรทำอย่างไร.....
 ส่วนราชการ มีการรณรงค์ป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก หรือไม่.....
 ในหน่วยปี มีการรณรงค์กี่ครั้ง.....
 ผู้เดียวเป็นผู้รับผิดชอบกำจัดลูกน้ำยุงลายในบ้าน.....
 ผู้เดียวเป็นผู้รับผิดชอบกำจัดลูกน้ำยุงลายในโรงเรียน.....
 ผู้เดียวเป็นผู้รับผิดชอบกำจัดลูกน้ำยุงลายในชุมชน.....
- 3.7 ชาวบ้านคิดว่าชุมชนนี้ปลอดจากโรคไข้เลือดออกได้หรือไม่.....
- 3.8 การให้ชุมชนปลอดจากโรคไข้เลือดออกควรทำอย่างไร.....
-

กิจกรรม “นักวิจัยน้อย ตามรอยโรคไข้เลือดออก”

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการหาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต ผู้ป่วย ญาติ ผู้ป่วย ประชาชนและผู้นำชุมชน เพื่อทราบวิธีชีวิต ความเชื่อ ความคิดเห็น ของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับ โรคไข้เลือดออก นำไปเคราะห์หาสาเหตุการเป็นโรคไข้เลือดออก วางแผนป้องกัน ควบคุมโรค ดำเนินการ ตามแผน สรุปอภิปรายถึงผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ไข

ชุมชนสมุนไพรไทย

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเลือกใช้สมุนไพรป้องกันการถูกยังกัดได้
- เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้เล่นได้

วิธีดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยให้สมาชิกแต่ละคนไปศึกษาค้นคว้าเรื่องของสมุนไพรที่น่าจะใช้เล่นได้
- การอภิปรายกลุ่ม โดยให้สมาชิกร่วมกันนำเสนอข้อมูล และสรุประยุทธ์ของสมุนไพร ที่น่าจะใช้เล่นได้
- การทำกิจกรรมกลุ่มอย่อย ให้สมาชิกเลือกเข้ากลุ่มอย่อยตามชนิดของสมุนไพร (ตามรายชื่อที่สรุปได้ในข้อ 2)
- การผลิตสมุนไพรเล่น โดยให้สมาชิกกลุ่มอย่อยร่วมกันศึกษาค้นคว้าและจัดทำ ผลิตภัณฑ์เล่นจากสมุนไพรที่กกลุ่มได้เลือก
- การนำเสนอผลิตภัณฑ์ โดยให้สมาชิกกลุ่มอย่อยร่วมกันนำเสนอผลิตภัณฑ์ของกลุ่มของตนโดยอาจนำเสนอในรูปแบบของนิทรรศการ หรือวิธีการใดๆ เพื่อให้ทราบทั่วโลกในโรงเรียน
- การทดลองใช้ โดยให้สมาชิกและผู้ชมอื่นๆ นำผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ผลิตได้ไปทดลองใช้ที่บ้าน
- การประกวดผลิตภัณฑ์เล่นที่มีประสิทธิภาพที่สุด โดยให้ผู้ที่ได้นำผลิตภัณฑ์เล่น ไปทดลองใช้เป็นผู้ให้คะแนน กลุ่มอย่อยใดได้คะแนนมากที่สุด กลุ่มนั้นเป็นผู้ชนะ ได้รับรางวัลและได้ติดประกาศชื่อบนบอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนด้วย

สื่ออุปกรณ์

- หนังสือเกี่ยวกับสมุนไพร
- หนังสือเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์เล่นจากสมุนไพรชนิดต่างๆ
- อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์เล่น และบันทึกการปฏิบัติงาน
- บอร์ดนิทรรศการ โต๊ะวางผลิตภัณฑ์เล่น และผลิตภัณฑ์เล่นเพื่อให้ผู้ชมนิทรรศการนำไปทดลองใช้ที่บ้าน
- ทีบบัตร และบัตรลงคะแนน สำหรับเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการเล่น

แหล่งสนับสนุนสื่ออุปกรณ์

ได้แก่ ห้องสมุด โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กรมควบคุมโรคฯ

การวัดผล/ประเมินผล

- การสังเกตการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
- การจัดนิทรรศการ/การนำเสนอผลงานกลุ่มอย่อย
- ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์เล่นของกลุ่มอย่อย

พัลส์ใจต้านภัยโรคเอดส์•

วัตถุประสงค์

- เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านนักเรียนต่อผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์
- เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ หรือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

กิจกรรม

- จัดกิจกรรมในการรณรงค์วันเอดส์โลก (1 ธันวาคม) ของทุกปี เช่น
  - เขียนคำวัญลดความกลัว รังเกียจผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี หรือผู้ป่วยเอดส์
  - เขียนคำวัญเชิญชวนให้เห็นใจผู้ป่วยเอดส์ เด็กที่เกิดจากพ่อ แม่ที่เป็นโรคเอดส์หรือจัดประกวดการเขียนคำวัญ
- จัดทำของที่ระลึกจากวัสดุพื้นบ้าน ราคาประหยัด ขายสมาชิกในชุมชน เพื่อนนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เพื่อนำรายได้ส่งทบทโคงการที่ทำงานเกี่ยวกับเอดส์
- จัดตัวบทเพื่อแก้ไขความคิดที่ว่า มีความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่มีโอกาสติดเชื้อ/ เป็นโรคเอดส์ “เพศสัมพันธ์กับหวานใจ ปลอดภัยแน่หรือ”
- จัดบรรยายพิเศษเพื่อให้สมาชิก / ผู้สนใจตระหนักถึงการระมัดระวังป้องกัน การติดเชื้อเอช ไอ วี และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีในการอยู่ร่วมโรงเรียน ชุมชนกับผู้ที่มีคนในครอบครัว หรือนักเรียนที่พ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ โดยเชิญผู้ติดเชื้อเอดส์หรือคน ในครอบครัวที่ยินดี เปิดเผยตัวมาเป็นผู้บรรยาย
- จัดนิทรรศการ เอกสารเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิต / อุปกรณ์ หรือ การปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน
- จัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนบ้าน / องค์กรเอกชน หรือภาครัฐ ที่ดูแลเด็กที่ฟ่อแม่ป่วยเป็นโรคเอดส์

สื่ออุปกรณ์

- เอกสาร เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับเกี่ยวกับโรคเอดส์
- กระดาษ ผ้า สำหรับเขียนคำวัญ
- วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานที่ระลึกจำหน่าย

แหล่งสนับสนุนสื่อ

- จากโรงเรียน สำนักงานสาธารณสุขใกล้บ้าน
- กองโรคเอดส์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- องค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเอดส์
- วัสดุในชุมชน

การประเมินผล

- ประเมินจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรม
- ประเมินจากความสนใจ ความร่วมมือของบุคคลนอกชุมชนที่มีต่อผลผลิต หรือ กิจกรรมของสมาชิก

ชุมชนอนามัยสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องอนามัยสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน
- เพื่อให้นักเรียนสามารถดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ
- เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้นำด้านการดูแลอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- การเชิญวิทยากรมาบรรยาย โดยให้สมาชิกติดต่อเชิญวิทยากรจากหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขมาให้ความรู้เรื่องอนามัยสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน แก่สมาชิกชุมชน
- การแจกวุฒิบัตร สมาชิกชุมชนผู้ร่วมฟังการบรรยายได้รับมอบวุฒิบัตร เพื่อนแสดงว่ามีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- การสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ให้สมาชิกแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อหาสิ่งที่ยังไม่ถูกสุขลักษณะและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข
- การทำโครงการ ให้นักเรียนประชุมร่วมกันเพื่อรассмотрความคิดว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อแก้ปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จากนั้นให้ร่วมกันเขียนโครงการและวางแผนการดำเนินงานโดยละเอียด แล้วสมาชิกร่วมกันลงมือทำตามแผนที่กำหนด
- การประเมินผลการดำเนินงาน โดยให้สมาชิกบันทึกความเปลี่ยนแปลง และเปรียบเทียบระหว่างก่อนเริ่มโครงการและภายหลังเสร็จสิ้นโครงการแล้ว
- การนำเสนอผลการดำเนินงาน โดยให้สมาชิกร่วมกันจัดนิทรรศการ หรือจัดทำเอกสาร เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของชุมชน

สื่ออุปกรณ์

- คู่มือการอบรมผู้นำส่งเสริมสุขภาพ
- คู่มือสำหรับแกนนำในการส่งเสริมสุขภาพ
- วุฒิบัตร
- แบบบันทึกการดำเนินงาน
- บอร์ดนิทรรศการ กระดาษ ปากกา วัสดุตกแต่งบอร์ด

แหล่งสนับสนุนสื่ออุปกรณ์

ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด ฯลฯ

การวัดผล/ประเมินผล

- การสังเกตการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
- แบบบันทึกการดำเนินงานของสมาชิก
- การจัดนิทรรศการ/การนำเสนอผลงานกลุ่ม

คนยุคใหม่ใจสุขภาพ

วัตถุประสงค์

- จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ มีการแจกแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง และประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ใช้แบบบันทึกดังกล่าว
- กำหนดวัน “รักษาสุขภาพ” โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมจัดการรณรงค์ (อาจทำภายในโรงเรียน หรือทำในชุมชน โดยร่วมกับ อบต. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ) เช่น มีวิทยากรมาให้ความรู้ มีบริการตรวจสุขภาพ มีการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ มีการแข่งขันตอบปัญหา สุขภาพ การประกวดสุขภาพด้านต่างๆ การจัดเกมทดสอบสมรรถภาพร่างกาย
- จัดกลุ่มหรือชุมชน “คนรักสุขภาพ” ขึ้นในโรงเรียน หรืออาจขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนอื่นๆ และในชุมชน
- จัดสำรวจพฤติกรรมสุขภาพโดยใช้แบบสำรวจ และสรุปเป็นข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน หรือของคนในชุมชนเพื่อเผยแพร่
- จัดทำจดหมายข่าวสุขภาพ เพื่อเผยแพร่ในโรงเรียน หรือจำหน่ายให้กับคนในชุมชน

สื่ออุปกรณ์

แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แหล่งสนับสนุนสื่อ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การประเมินผล

ประเมินจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผลผลิตของงานและข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง

ชุมชนเรารักพื้น

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพพื้นที่ให้แข็งแรง
- เพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจสอบด้วยตนเองได้
- เพื่อให้นักเรียนสามารถแปรรูปพื้นได้สะอาดและถูกวิธี

กิจกรรม

- ให้ความรู้ด้วยการจัดนิทรรศการ หรือเชิญวิทยากรมาพูดคุยให้ข้อมูล เช่น แปรรูปพื้นอย่างไรให้สะอาด เทคนิคพิชิตกลิ่นปาก พื้นกับสุขภาพกาย สายใยที่ตัดไม่ขาด เสริมทักษะการดูแลพื้นอย่างถูกวิธี จัดป้ายหา “เหงือกจ้ำ พื้นลาก่อน” เป็นต้น
- จัดรณรงค์ “คนยุคใหม่ ใส่ใจสุขภาพพื้น” มีการประกวดเรียงความ หรือประกวดคำขวัญเรื่อง “พื้นกับสุขภาพ” ประกวดภาพวาดหรืองานศิลปะที่จะจุงใจให้คนเห็นความสำคัญของพื้น จัดประกวดหุ่มสาวพื้นสวย ประกวดภาพถ่าย “ยิ้มเย้มแคมพันสวย” การประกวดคิดค้นสิ่งประดิษฐ์เครื่องมือในการดูแลและรักษาพื้น เป็นต้น
- ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เคล็ดลับพันทนาของคนโบราณ การเรียนรู้วิธีทำยาสมุนไพร เพื่อนำมาแจกจ่ายหรือจำหน่ายเป็นรายได้ของชุมชน การแยกแยะส่วนประกอบของยาสีฟันในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
- สร้างเครือข่ายโดยการถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในครอบครัวและคนในชุมชน

สื่ออุปกรณ์

- * แผ่นพับ โปสเตอร์เกี่ยวกับการดูแลพื้นและเหงือก
- * กระดาษส่องปาก
- * เม็ดสีย้อมคราบจุลินทรีย์
- * โมเดลสอนการแปรรูปพื้น

แหล่งสนับสนุนสื่อ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การประเมินผล

ประเมินจากกิจกรรม และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ชั้นเรียนเด็กไทยรุ่ปั่งตี

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการออกกำลังกายที่ถูกต้อง เหมาะสม
- เพื่อให้นักเรียนมีสมรรถภาพทางกายที่ดีโดยการออกกำลังกายเป็นประจำ

วิธีดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- การศึกษาค้นคว้าเรื่องการออกกำลังกาย โดยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันศึกษาค้นคว้าเรื่องการออกกำลังกาย จากหนังสือ วารสาร อินเตอร์เน็ต หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย เพื่อให้สมาชิก มีความรู้เรื่องการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสม
- การสำรวจความนิยมเกี่ยวกับวิธีการออกกำลังกาย ให้สมาชิกสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนว่าชอบการออกกำลังกายวิธีใด
- การประชุมกลุ่ม ให้สมาชิกร่วมกันพิจารณาผลการสำรวจที่ได้ และเลือกวิธี การออกกำลังกายที่นิยมมากที่สุดมาสัก 2-3 อย่าง
- การวางแผนการ ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ว่าจะใช้วิธี การได้ในการออกกำลังกายในโรงเรียน โดยกำหนดเป็นกิจกรรมย่อย ๆ 2-3 กิจกรรม (เช่น เต้นแอโรบิค โยคะ รำวงจีน ฯลฯ) และร่วมกันดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้
- การดำเนินการ ให้สมาชิกและผู้สนใจร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย เช่าร่วม ทดสอบสมรรถภาพทางกาย เพื่อประเมินผลสมรรถภาพทางกายของตน จากนั้นจึงเข้าร่วมกิจกรรม และจดบันทึกในแบบบันทึกการออกกำลังกายสะสมทุกครั้งที่ออกกำลังกายด้วย
- การประเมินผลการดำเนินงาน โดยให้สมาชิกและผู้ร่วมกิจกรรมออกกำลัง กาย เปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถภาพทางกายของตนในช่วงก่อนและหลังเสร็จสิ้นโครงการ และดูจาก ข้อมูลในแบบบันทึกการออกกำลังกายสะสมว่าตรงตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่
- การนำเสนอผลการดำเนินงาน โดยให้สมาชิกร่วมกันรวบรวมข้อมูล ภาพถ่าย สมาชิกที่มีรูปร่างดีจากการออกกำลังกาย การให้สัมภาษณ์ของสมาชิก และเอกสารต่าง ๆ นำมาจัดนิทรรศ การ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของชั้นเรียน

สื่ออุปกรณ์

- หนังสือ วารสาร คู่มือ กีฬากับเรื่องการออกกำลังกาย
- อินเตอร์เน็ต
- แบบสำรวจความนิยมเรื่องวิธีการออกกำลังกาย
- วิทยากร/ผู้ฝึกสอน/ผู้นำการออกกำลังกาย และอุปกรณ์ประกอบการออก กำลังกาย เช่น เทปเลี่ยง เป็นต้น
- คู่มือบันทึกสมรรถภาพทางกายประจำตัวนักเรียน
- แบบบันทึกการออกกำลังกายสะสมของชั้นเรียน
- บอร์ดนิทรรศการ กระดาษ ปากกา วัสดุตกแต่งบอร์ด

แหล่งสนับสนุนสื่ออุปกรณ์

ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กรมอนามัย การกีฬาแห่งประเทศไทย
ศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร ฯลฯ

การวัดผล/ประเมินผล

1. การสังเกตการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
2. การเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกาย และรูปร่างที่ดีขึ้นของสมาชิก
3. การจัดนิทรรศการ/การนำเสนอผลงานกลุ่ม

เพื่อนใจวัยรุ่น

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้มีความรู้ในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง
- สามารถเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา

กิจกรรม

“ศึกนอก ศึกใน (ใจ) ของวัยรุ่น”

1. จัดเสวนา “ศึกนอก ศึกใน (ใจ) ของวัยรุ่น” โดยเชิญวิทยากรที่ทำงานเกี่ยวกับ วัยรุ่น เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ อาจารย์ องค์กรเอกชน และเชิญตัวแทนวัยรุ่น มาพูดคุย และเคราะห์ถึงความต้องการและความรู้สึกของวัยรุ่น ความคาดหวังของครอบครัวและลังคมที่มีต่อวัยรุ่น ปัญหาของวัยรุ่น การทำความเข้าใจในปัญหาและการแก้ปัญหาหรือเสวนากัวหัวขอที่สมาชิก เพื่อนๆ สนใจ

2. จัดมุมบริการให้การปรึกษา พูดคุย โดยกำหนดสมาชิกในชุมชนผลัดเปลี่ยน กัน และกำหนดเวลาในการให้บริการสมาชิกควรฝึกวิธีการให้คำปรึกษา ทักษะที่ใช้ในการพูดคุย และควร มีข้อมูลแหล่งให้การปรึกษาอื่นๆ เช่น ระบบดูแลช่วยเหลือในโรงเรียน หน่วยงานช่วยเหลือในภาครัฐและ เอกชนที่มีการให้บริการทั้งทางโทรศัพท์ และปรึกษาโดยพบกัน

3. จัดทำเอกสาร 1 บอร์ดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้และวิธีการแก้ปัญหาใน แต่ละเรื่อง โดยจัดต่อเนื่องตลอดทั้งปีอาจเลือกปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น เช่น เครียด กังวลigo สอบ สังคมเป็นห่วงในวันว่างในวันวาง

4. จัดกิจกรรมฝึกทักษะการให้การปรึกษา ปลองใจ ให้กำลังใจเพื่อน โดยเชิญ วิทยากรจากหน่วยงานในจังหวัด เช่น นักจิตวิทยา 医师 นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล หรือผู้ทำงาน เกี่ยวกับการช่วยเหลือทางสังคมจิตใจ โดยประกาศรับผู้สนใจนอกชุมชนเข้ามารับการฝึกเป็นรุ่น ๆ

5. จัดกิจกรรม “ตัวอย่างชีวิต” โดยสมาชิกรวมช่ว่าวัยรุ่นที่มีปัญหา pragm ในสังคม หรือสภาพนั้นๆ และจัดวิเคราะห์ “ตัวอย่างชีวิต” โดยเปิดโอกาสให้ผู้สนใจทั้งในและนอกชุมชน เป็นผู้วิเคราะห์ และผู้เข้าฟังโดยสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ

สื่ออุปกรณ์

- ช่างจากสื่อต่างๆ ภาพนั้นๆ
- เอกสารความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ของวัยรุ่น
- เอกสารความรู้การให้การปรึกษาและทักษะการสื่อสาร

แหล่งสนับสนุนสื่อ

- ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน
- ผู้ป่วย / แผนกให้การปรึกษาในโรงพยาบาล องค์กรเอกชน
- หนังสือพิมพ์ VDO VCD จากแผนกโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียน
- หมวดวิชาแนะแนว สุขศึกษาและพัฒนาศึกษาในโรงเรียน

การประเมินผล

- จากการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกและผู้สนใจนอกชุมชน
- จำนวนผู้มารับการปรึกษา พูดคุย เข้าชมรมนิทรรศการ รับเอกสาร

คณ ชั้น ลีก

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

กิจกรรม

- กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว เช่น ตัดข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากโทรทัศน์หรือวิทยุ เพื่อนำมาสรุปสถานการณ์ วิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา
- กิจกรรม “นักข่าวน้อย” มีการจัดทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับนักเรียน ล้มภาษณ์ครู นักเรียน หรือผู้นำในชุมชน เขียนวิเคราะห์ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวสุขภาพ ข่าวการศึกษา เป็นต้น ซึ่งอาจเชิญนักข่าวท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้คำปรึกษา
- กิจกรรม “เล่นเกมแก้ปัญหา” จัดทำแผ่นการ์ดที่พิมพ์ปัญหาแผ่นละ 1 เรื่อง เช่น ติดอยู่ในลิฟท์ โดยกลุ่มนักลงท่าเรื่อง เพื่อนชักชวนให้พยายามบ้า รู้เห็นการซื้อขายยาเสพติด ไปงานปาร์ตี้แล้วพบว่าเป็นปาร์ตี้ยาอี ปัญหาเพื่อนบ้านทะเลกัน เป็นต้น และจับฉลาก คนที่ได้ปัญหาเดียว กันจะรวมกลุ่มด้วยกัน และช่วยกันแก้ปัญหา มีการนำวิธีการแก้ปัญหามานำเสนอและอภิปรายร่วมกัน

สื่ออุปกรณ์

- ข่าวจากสื่อต่าง ๆ
- ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือพิมพ์
- แผ่นการ์ดเพื่อเล่นเกมแก้ปัญหา

แหล่งสนับสนุนสื่อ

- คณะกรรมการศาสนา / คณะกรรมการศาสนา หรือคณะกรรมการมวลชน ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
- ตีเจ นักข่าวท้องถิ่น

การประเมินผล

ประเมินจากผลงานและการมีส่วนร่วมของนักเรียน

สื่อสารอย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรม

1. สำรวจทักษะการสื่อสาร โดยให้สมาชิกแต่ละคนทำแบบสำรวจทักษะการสื่อสาร ก่อนและเมื่อสิ้นสุดการทำเนินงานของชุมชน เพื่อการเปลี่ยนแปลง (ตามแบบสำรวจทักษะการสื่อสารท้ายกิจกรรม)

2. ฝึกวิเคราะห์ วิธีการ ขั้นตอนการพูดอย่างสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรม “นักพูดในดวงใจ” ซึ่งสมาชิกช่วยกันเสนอแนะนักพูดที่ประทับใจ เช่น พิธีกร นักจัดรายการ นักการเมือง ฯลฯ และ หาข้อความ วิธีทัศน์นำมายประกอบเพื่อการวิเคราะห์ ถ้าหากไม่ได้สมาชิกที่ชื่นชอบอาจช่วยกันบอกข้อมูล ตามหัวข้อที่วิเคราะห์ สรุปการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมอื่น หรือในชีวิตประจำวัน

3. ฝึกการพูดต่อรอง ปฏิเสธ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามกิจกรรม “บอกว่าไม่แต่ใจยังรัก” โดยแบ่งกลุ่มเล่นบทบาทสมมติที่ต้องใช้คำพูด แสดงท่าทีในการต่อรองหรือปฏิเสธในสถานการณ์ ต่าง ๆ เช่น เพื่อนขอ-love การบ้านแต่เราต้องรีบส่ง เพื่อนชวนไปเที่ยวหลังเลิกเรียน รุ่นพี่ชวนให้ลองสูบบุหรี่ ฯลฯ

4. ฝึกการใส่ใจในความรู้สึก โดยใช้สมาชิกแต่ละกลุ่มตัดภาพหน้าคนออกแบบจากนิตยสาร ผู้นำกิจกรรมเปิดวิธีทัศน์เกี่ยวกับรายการตอลกที่มีการพูดเลียดสี หรือว่ากล่าวกัน เปิดนาน 15 นาที ทุกครั้งที่มีการพูดเลียดสีหรือกล่าวกันไม่ว่าในลักษณะใดๆ ให้สมาชิกฉีกภาพหน้าคนที่ตัดมาหนึ่งออก 1 ครั้ง เช่นกัน เมื่อจบการดูวิธีทัศน์ในสมาชิกตกลงว่าเหลืออะไรอยู่ในมือบ้าง ผู้นำกิจกรรมเปิดโอกาสให้สมาชิกได้อภิปรายว่าในชีวิตจริงคนที่ถูกตำหนิ พูดเลียดสีต่างจากในวิธีทัศน์หรือไม่ ผู้แสดงในวิธีทัศน์รู้สึกอย่างไร และในชีวิตจริงคนที่ถูกตำหนินิวารณ์แรง ๆ จะรู้สึกอย่างไร

5. ฝึกใช้เวลาให้น่าฟัง กิจกรรมนี้ฝึกต่อเนื่องจากข้อ 4 ผู้นำกิจกรรมชักชวนให้สมาชิกฝึกใช้คำพูดเชิงบวกขึ้นต้นก่อนวิพากษ์ วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็นและเมื่อสมาชิกพบกันในครั้งต่อๆ ไป ผู้นำกิจกรรมติดตามผลการฝึกใช้คำพูดเชิงบวกว่าได้ใช้หรือไม่ และผลการใช้เป็นอย่างไร

ตัวอย่าง	คำพูดขึ้นต้นเชิงบวก
ฉันชอบเวลาที่.....	
ขอบคุณสำหรับ.....	
เรอเก่งในด้าน.....	
ฉันชอบวิธีที่.....	
ฉันยินดีเป็นอย่างที่.....	
ฉันรู้สึกดีใจที่.....	
เรอมีความสามารถที่.....	

ผู้นำกิจกรรมอาจให้สมาชิกช่วยกันคิด คำขึ้นต้นเชิงบวก หรือจัดกิจกรรมเล่าเรื่องแล้วให้สมาชิกช่วยกันวิจารณ์ โดยใช้คำเชิงบวก

สื่ออุปกรณ์

- บทความ วีดีทัศน์ รีชีดี ของนักพูดในดวงใจ
- ภาพใบหน้าคนจากนิตยสาร
- วิดีทัศน์ตลก
- เครื่องเล่า วีดีทัศน์ รีชีดี โทรทัศน์

แหล่งสนับสนุนสื่ออุปกรณ์

- แผนกโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียน
- จากบ้านของนักเรียนแต่ละคน
- เช่าจากร้านค้า

การประเมินผล

- การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- ประเมินการเปลี่ยนแปลงตนเองในการสื่อสารตามแบบสำรวจทักษะการสื่อสาร

แบบสำรวจทักษะการสื่อสาร

คำแนะนำ โปรดตอบความสามารถของตนเองตามความเป็นจริงไม่ต้องล่งให้คร่ำครวญ และพิจารณาแต่ละข้อ ดังนี้:
 ข้อที่ตอบ ดี – ดีมาก ควรปฏิบัติต่อไปเพื่อเกิดเป็นทักษะ
 ข้อที่ตอบ พอใช้ – ควรปรับปรุง หาโอกาสฝึกบ่อย ๆ/ฝึกข้อที่ทำได้ง่ายก่อน

สมาชิกสามารถทำสิ่งต่อไปนี้ได้ในระดับใด

รายการ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นได้โดยไม่เสียความสัมพันธ์				
2. พูด อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน				
3. พูด อธิบาย ハウวิธีทำให้ผู้อื่นเข้าใจเห็นภาพในสิ่งที่ยุ่งยาก ซับซ้อน หรือต้องให้เหตุผลแสดงความคิดเห็น				
4. รับฟัง และช่วยพูด หรือทำให้ผู้อื่นรู้สึกดี				
5. ทำให้ผู้อื่นยอมรับความคิดเห็น ที่แตกต่าง				
6. ขอร้อง/ปฏิเสธ/ต่อรอง/เพื่อนและผู้อื่น				
7. เข้าใจและตอบสนองความรู้สึก หรือความต้องการของผู้อื่น				
8. หาทางออก แก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดโดยไม่คาดคิดหรือ Yam คับขัน				
9. เขียนเรียงความ คำขวัญ ข้อสอบ ที่แสดงความคิดเห็น				
10. สร้างความประทับใจให้ผู้อื่น ได้ทั้งพูดและการเขียน				

ร่วมด้วยช่วยอีกแรง

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมคุณลักษณะความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ปลูกจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ
- เสริมสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจและترะหนักถึงคุณค่าของตนเอง

กิจกรรม

รูปแบบการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น

- การบำเพ็ญประโยชน์ต่อกลุ่มบุคคล ยกตัวอย่าง การเยี่ยมให้กำลังใจผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยผู้ด้อยโอกาส ทำอาหารเลี้ยงเด็กกำพร้า จัดดนตรีหรือการแสดงพื้นบ้านเพื่อหาทุนช่วยเหลือ ด้วยโอกาส จัดซั่วมองติวเตอร์เพื่อน้อง (สอนหนังสือน้อง ๆ ที่เรียนไม่ทันเพื่อน) จัดกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือเพื่อน (อาจเป็นการช่วยเหลือเรื่องการเรียน หรือช่วยคลี่คลายปัญหาคับใจ)
- การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสถานที่ ยกตัวอย่าง การพัฒนาโรงเรียนนำออยู่ โรงเรียน พึ่งตนเอง (เช่น ปลูกพืชผักปลดสารพิษ สำหรับบริโภค เลี้ยงเป็ดไก่โดยคำนึงถึงอนามัยสิ่งแวดล้อม การรีไซเคิลขยะ ฯลฯ) โรงเรียนสีขาว (ปลดสารเสพติด) เป็นต้น
- การบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคม ยกตัวอย่าง การปลูกป่าชุมชน การพัฒนาที่อ่านหนังสือของชุมชน การจัดรณรงค์ดำเนินยาเสพติดในชุมชน เข้าร่วมการจัดประชุม ประชาคมในชุมชน เป็นต้น

สื่ออุปกรณ์

แหล่งสนับสนุนสื่อ

องค์กรภาครัฐ เอกชน และองค์กรประชาชนในพื้นที่ แกนนำชุมชนและผู้นำชุมชนต่างๆ

การประเมินผล

ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่ได้รับการบำเพ็ญประโยชน์

สมองใส่วัยเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรม

1. ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์โดยใช้เกมปริศนา (ดูตัวอย่างท้ายกิจกรรม) หากเกมปริศนามาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันคิด

2. ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์โดยให้สมาชิกช่วยกันสร้างเกมปริศนาชื่นชมราย ๆ เกม (คิดใหม่ด้วยความคิดของตนเองพร้อมคำเฉลย ห้ามลอกเดียนจากเกมที่มีคนคิดเอาไว้แล้ว) และนำมาร่วบรวมเป็นเล่ม เป็นผลงานของชุมชน อาจนำมาทดลองใช้กับคนนอกชุมชน หรือพิมพ์จำหน่าย

3. ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรม “ไข่ต่อกตกไม่แตก” (อ้างอิงจากคู่มือ กิจกรรมเสริมสร้างความคาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 3 - 11 ปี ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข)

ลักษณะกิจกรรม : แบ่งนักเรียนเป็นทีม และแจกอุปกรณ์ให้แต่ละทีม คือ ไข่ไก่ 1 พอง สำลี 1 ก้อน ถุงพลาสติก 1 ถุง ตินน้ำมัน 1 ก้อน หิน 1 ก้อน เชือกฟางยาว 5 ฟุต กระดาษหนังสือ พิมพ์ 1 แผ่น ถ้วยพลาสติก 1 ใบ

ให้แต่ละทีมทดลองประดิษฐ์อุปกรณ์ป้องกันไข่แตก เมื่อเสร็จทุกทีมแล้วให้ทดลองโยน ไข่จากชั้นสองของอาคาร กลุ่มที่ไข่ไม่แตกจะชนะ และให้สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของความสำเร็จ

4. ฝึกคิดแก้ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น ถ้ามีเงินให้ชุมชนจำนวน 2,000 บาท จะนำมาลงทุนอะไรเพื่อให้เงินออกงาย และมีรายได้เพิ่มพูน (ให้คิดหลาย ๆ อย่าง) และคิดเพื่อวัดว่าจะเกิดปัญหาตรงจุดไหนได้บ้าง ถ้ามีปัญหาจะแก้ไขอย่างไร

5. ฝึกคิดแก้ปัญหาการเรียน เช่น นำตำราหรือวิชาที่เรียนมาพัฒนาและเขียนเป็นหลักสูตรหรือตำราที่ง่ายต่อการจดจำ เช่นใจและเรียนรู้

6. ฝึกคิดแก้ปัญหาสังคม เช่น ออกแบบค่ายกิจกรรมสำหรับกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด หารูปแบบการแก้ปัญหาวัยรุ่นยกพากรตีกัน หาแนวทางแก้ปัญหากัยจากอินเตอร์เน็ต ๆ ฯ

7. ฝึกคิดแก้ปัญหาชีวิต เช่น จัดทำกล่องไข่ปัญหา ใครมีปัญหาอะไรที่แก้ไม่ตกให้เขียนใส่กล่อง และให้สมาชิกในชุมชนช่วยแก้ไขที่สร้างสรรค์และเหมาะสม อาจรวมจัดพิมพ์เป็นเล่ม ไว้เผยแพร่หรือจำหน่าย (คนเขียนตามปัญหาอาจใช้นามสมมติ) หรือจัดเป็นกิจกรรมตอบปัญหาทางจดหมาย ทาง e-mail ก็ได้

หรือให้สมาชิกชุมชนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มคิดปัญหาแล้วช่วยกันเขียนจดหมาย แล้วส่งจดหมายกัน ให้อีกกลุ่มเป็นฝ่ายตอบปัญหา ถ้ามีเวลา ก็อาจนำมาคิดบทละคร และแสดงบทบาทสมมติ

สื่ออุปกรณ์

สื่อเอกสารสำหรับกิจกรรมข้อ 1 คือ

* หนังสือเรื่อง สอนลูกให้คิดเป็น เรียนโดย SMART MOM สำนักพิมพ์ ดอกหญ้ากรี๊ป, 2544

* หนังสือเรื่อง คนฉลาดคิด โดย ยุดา รักไทย บริษัทเอ็กซ์เพอร์เน็ต จำกัด , 2542

สื่อเอกสารองค์ความรู้เรื่องความคิดสร้างสรรค์

* หนังสือเรื่อง การคิดเชิงสร้างสรรค์ โดย ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

* หนังสือเรื่อง คลื่นลูกที่ 5 ประชาธิรัชต์ โดย ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมข้อ 3 คือ

* ไข่ไก่ 1	ฟอง
* สำลี 1	ก้อน
* ถุงพลาสติก 1	ถุง
* ดินน้ำมัน 1	ก้อน
* หิน 1	ก้อน
* เชือกพางยาว 5	ฟุต
* กระดาษหนังสือพิมพ์ 1	แผ่น
* ถ้วยพลาสติก 1	ใบ

แหล่งสนับสนุนสื่อ

ประเมินจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน และผลผลิตของงาน

หมายเหตุ ความหมาย : ความคิดสร้างสรรค์ คือ ศิลปะในการนำความฝัน จินตนาการ เป้าหมาย หรือวิสัยทัศน์ที่มีอยู่ซึ่งเป็นนามธรรมมาแปรสภาพเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง ความคิดสร้างสรรคนี้เป็นความคิดในแบบที่สามารถควบคุมได้ เป็นสิ่งที่ทำให้เราใช้สติปัญญาและความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์

จากหนังสือ คลื่นลูกที่ 5 ประชาธิรัชต์ : สังคมไทยที่พึง

ประสงค์ในศตวรรษที่ 21 โดย ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ บริษัทชั้นนำ มีเดีย จำกัด

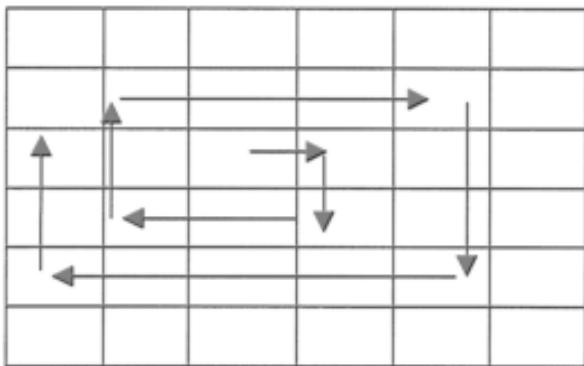
ตัวอักษรゲームปริศนา

C	A	B	C	A	B
B	A	B	C	A	C
A	C	A	B	B	A
C	B	A	C	C	B
B	A	C	B	A	C
C	B	A	C	B	A

ตัวอักษรเหล่านี้มีการเรียงลำดับอักษรตามหลักเหตุผล ท่านทราบไหมว่าหลักนั้นคือ
หลักอะไร

เฉลย

เริ่มจากตรงกลาง จะมีการเรียงลำดับตัวอักษรจาก **ABC, ABC, ABC** ไปเรื่อยๆ ตาม
ลูกศรที่แสดงดังแผนภาพ

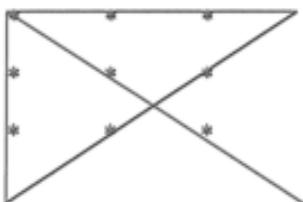

จากหนังสือ สอนลูกให้คิดเป็น เรียนบเรยงโดย SMART MOM สำนักพิมพ์ดอกหญ้า กรุงป.23544

ให้ลากเส้นผ่านจุดเก้าจุดเป็นเส้นตรงสี่เส้นโดยห้ามยกตินสองหรือปากกา

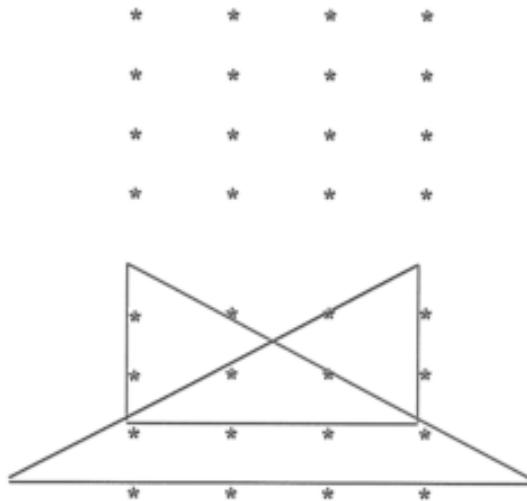
เฉลย

จากหนังสือ คนฉลาดคิด โดย ยุดha รักไทย บริษัทเอ็กซ์เพอร์เน็ต จำกัด,2542

มีจุดอยู่ 16 จุด จัดเรียงกันดังรูปข้างล่าง ให้ลากเส้นตรงผ่านจุดทั้ง 16 โดยลากเส้นตรงเพียง 6 เส้น ทั้งนี้ต้องไม่ยกปลายดินสอออกจากกระดาษ

เฉลย

จากหนังสือ คนฉลาดคิด โดย ยุดha รักไทย บริษัทเอ็กซ์เพอร์เน็ต จำกัด ,2542.

ชายชราผู้หนึ่งต้องนำลิง กลัวยหอม 1 เครื่อ และสุนัขลงเรือข้ามแม่น้ำ แต่เรือลำเล็กมาก เขาไม่สามารถจะเอาทั้งลิง กลัวยหอมและสุนัขลงเรือไปพร้อม ๆ กันได้ เขาเอาไปได้แค่ ทีละอย่างเท่านั้น แต่ถ้าเขาทิ้งลิงกับกลัวยหอมไว้ ลิงก์จะกินกลัวยหอม ถ้าเขาทิ้งลิงกับสุนัขไว้ สุนัขก็จะกัดลิง แต่สุนัขของชายชราไม่กินกลัวยหอม ถ้านำกเรียนเป็นชายชรา จะทำอย่างไรจึงจะนำลิง กลัวยหอมและสุนัขข้ามฟากไปได้

เฉลย

ชายชราต้องนำลิงลงเรือไปก่อน โดยทิ้งกลัวยหอมและสุนัขไว้ที่ฝั่งเดิม พอเอาริบข้ามฟากไปแล้ว ก็กลับมาที่ฝั่งเดิม เอาสุนัขลงเรือไป พอกลับฝั่งก็เอาสุนัขขึ้นฝั่งแล้วเอาริบลงเรือกลับมาไว้ที่ฝั่งเดิม ขณะเดียวกันก็เอากลัวยหอมข้ามฟากไปแทน ทิ้งกลัวยหอมไว้บนฝั่งกับสุนัข แล้วค่อยกลับมารับลิงข้ามฟากไปอีกครั้ง

เฟรนด์ชิป คลับ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- เพื่อให้นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

วิธีดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- การฝึกแนะนำตัว โดยให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตัวเพื่อทำความรู้จักกันโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจับคู่สัมภาษณ์กันและกัน การจับคู่กับเพื่อนสนิทแล้วลับกันแนะนำคู่ของตน การแนะนำตัวเองแบบเดียวกับการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น
- การเล่นบทบาทสมมติ โดยให้สมาชิกสมมติตัวเองเป็นบุคคลต่าง ๆ เช่น เพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ครูอาจารย์ พระ ผู้ปกครองของเพื่อน เป็นต้น และจับคู่ทำความรู้จักกันและกัน
- การเขียนประวัติ โดยให้สมาชิกทุกคนเขียนข้อความแนะนำตัวเอง พร้อมติดรูปถ่ายลงในกระดาษ เอ 4 แล้วนำไปติดบอร์ด โดยเว้นเนื้อที่ในกระดาษไว้ให้เพื่อนฯ เขียนคำถament ที่อยากรับเกี่ยวกับสมาชิกคนนั้น และให้สมาชิกเขียนตอบเพื่อให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเองมากยิ่งขึ้น
- การเล่นละคร โดยให้สมาชิกสมมติว่าได้หลงผ่านมีติ ไปพบกับมนุษย์ต่างมีติที่พูดภาษาต่างๆ รื่นเรื่อง ให้สมาชิกพยายามผูกมิตรกับมนุษย์ต่างมีติด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อขออาหาร เสื้อผ้า น้ำดื่ม และขอความช่วยเหลือให้หาทางกลับบ้าน
- การจับฉลากหาคู่หู โดยให้สมาชิกจับฉลากเพื่อหาคู่หูของตน โดยคู่หูจะต้องทำหน้าที่เป็นเพื่อนกัน ดูแลช่วยเหลือกัน และเมื่อครบ 1 เดือน ให้แต่ละคนประเมินคู่ของตน โดยเขียนเป็นจดหมายถึงกัน ชมเชยส่วนตัว และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น จากนั้นก็จับฉลากหาคู่หู คนใหม่ต่อไป
- การเล่นเกมไทยใจ โดยให้สมาชิกจับคู่กันหลายคน คู่ แล้วแข่งกันทายใจคู่ของตน คู่ใดได้คะแนนมากที่สุด ถือเป็นคู่ที่ชนะ
- การเลือกผู้มีมนุษย์สัมพันธ์ดีเยี่ยม เมื่อจบเทอมให้สมาชิกลงคะแนนเลือกผู้ที่ตนเองเห็นว่ามีมนุษย์สัมพันธ์ดีเยี่ยมของชุมชน และมอบรางวัลให้ รวมทั้งติดประกาศให้ทราบทั่วโลกด้วย

สื่ออุปกรณ์

ได้แก่ กระดาษ ปากกา บอร์ด ภาพภายนอก อุปกรณ์ตกแต่งจากสำหรับการเล่นละคร ฯลฯ

แหล่งสนับสนุนสื่ออุปกรณ์

นักเรียนสามารถจัดหามาเองได้

การวัดผล / ประเมินผล

- การสังเกตการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
- การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของสมาชิกตั้งแต่เริ่มเข้าชุมชน จนถึงสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินงานของชุมชน

ชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องความเครียด และสามารถจัดการกับความเครียดของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- เพื่อให้นักเรียนสามารถดูแลกันและกัน สามารถช่วยเหลือเพื่อนที่มีความเครียดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

วิธีดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- การศึกษาค้นคว้าเรื่องความเครียด โดยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันศึกษาค้นคว้าเรื่องความเครียด จากหนังสือ วารสาร อินเตอร์เน็ต หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เรื่องความเครียดและการจัดการกับความเครียดด้วยวิธีการต่าง ๆ
- การสำรวจความเครียดในโรงเรียน โดยให้สมาชิกช่วยกันสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนว่ามักเครียดจากสาเหตุใด และใช้วิธีการใดเพื่อผ่อนคลายความเครียดนั้น
- การประชุมกลุ่ม ให้สมาชิกร่วมกันพิจารณาผลการสำรวจที่ได้ ช่วยกันจัดลำดับสาเหตุของความเครียดของนักเรียนในโรงเรียน และวิธีการที่ใช้ในการผ่อนคลายความเครียด ซึ่งต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นให้เลือกสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เครียด มากว้างແນกแก้ไขด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมหลายวิธี
- การวางแผนการ ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ว่าจะใช้วิธีการใดในการผ่อนคลายความเครียดของเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน โดยกำหนดเป็นกิจกรรมย่อยๆ 3-4 กิจกรรม (เช่น การฝึกสมาธิ บริการปรึกษาปัญหาเพื่อคลายทุกข์ ฯลฯ) และร่วมกันดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้
- การประเมินผลการดำเนินงาน โดยให้สมาชิกสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนอีกครั้งหนึ่งภายหลังดำเนินกิจกรรมต่างๆ และว่าช่วยผ่อนคลายความเครียดได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด จากนั้นนำมาสรุปเป็นเอกสาร
- การนำเสนอผลการดำเนินงาน โดยให้สมาชิกร่วมกันจัดนิทรรศการ หรือจัดทำเอกสารเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของชั้นเรียน

สื่ออุปกรณ์

- หนังสือ วารสาร คู่มือ เกี่ยวกับเรื่องความเครียด
- อินเตอร์เน็ต
- แบบสำรวจความเครียดในโรงเรียน ทั้งช่วงก่อนและหลังเสร็จสิ้นโครงการ
- อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการผ่อนคลายความเครียด เช่น เทปเสียง เป็นต้น
- บอร์ดนิทรรศการ กระดาษ ปากกา วัสดุตกแต่งบอร์ด

แหล่งสนับสนุนสื่ออุปกรณ์

ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สุขภาพจิตเขต โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สายด่วนอัตโนมัติ 1667 ฯลฯ

การวัดผล / ประเมินผล

1. การสังเกตการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
2. โครงการและกิจกรรมที่สมาชิกทำร่วมกัน
3. การจัดนิทรรศการ / การนำเสนอผลงานกลุ่ม

เป็นที่หนึ่งโดยไม่พึงยาเสพติด (To be Number One)

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนตระหนักรถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตโดยปราศจากยาเสพติด
- เพื่อให้นักเรียนสามารถเป็นผู้นำในการรณรงค์ให้ห่างไกลยาเสพติด

กิจกรรม

- ประมวลร้องเพลง เพลงบังคับคือ To be Number One เพลงโซล์ เช่น เพลงเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดต่างๆ
- ประมวลหนัง - สาว Number One โดยเน้นผลงานเกี่ยวกับการทำกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความสามารถพิเศษ
- ประมวล D.J. Number One โดยสามารถพูดรณรงค์ให้ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบ D.J. มีรูปแบบน่าสนใจ
- ประมวลภาพชุดนิทรรศการ เรียงความ ที่มีเนื้อหาในการรณรงค์ปลูกกระแสให้ตระหนักรถึงความสำคัญของการป้องกันยาเสพติด
- การประมวลคำขวัญ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- การประมวล Talk Show เกี่ยวกับการรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย

สื่ออุปกรณ์

- CD เพลง To be Number One
- คู่มือการจัดกิจกรรม To be Number One
- เพลงที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านยาเสพติด
- โปสเตอร์ เอกสารต่อต้านยาเสพติด พิษภัยยาเสพติด

แหล่งสนับสนุนสื่อ

- โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข ศูนย์สุขภาพจิตเขต
- ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน
- กองสุขภาพจิตสังคม กรมสุขภาพจิต จังหวัดนนทบุรี
- สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ปปส.)

การประเมินผล

- ประเมินจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
- ประเมินจากความสนใจของบุคคลนอกชุมชนในการประมวลแต่ละประเภท

ภาคผนวก ๖

ตัวอย่างระเบียบโรงเรียน.....

ว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2544

เพื่อให้การดำเนินงานของกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุมดังนี้

ข้อที่ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า โรงเรียน..... “ระเบียบโรงเรียน.....”

ว่าด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม

ข้อที่ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้เป็นต้นไป

บรรดา率ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้เดิมซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อที่ ๓ ในระเบียบนี้ คำว่า

“โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียน.....

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนโรงเรียน.....

“อาจารย์” หมายถึง ข้าราชการครู ซึ่งดำรงตำแหน่งในโรงเรียน.....

ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้มาช่วยปฏิบัติราชการ

และครูจ้างสอน

“ชุมนุม” หมายถึง กิจกรรมชุมนุมซึ่งจัดขึ้นตามระเบียบนี้

“อาจารย์ที่ปรึกษา” หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของกิจกรรมชุมนุม

“ผู้อำนวยการโรงเรียน” หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

“สมาชิก” หมายถึง นักเรียนซึ่งสมควรเป็นสมาชิกของชุมนุม

ข้อที่ ๔ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้รักษาราการตามระเบียบนี้

หมวดที่ ๑

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมชุมนุม

ข้อที่ ๕ กิจกรรมชุมนุมที่จัดขึ้นในโรงเรียนต้องมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๕.๑ เพื่อให้สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักค่านิยมและแก้ปัญหาในการทำงานอย่างมีระบบ

๕.๒ เพื่อสมาชิกเป็นผู้มีระเบียบวินัย

๕.๓ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจและเลื่อมใสการปกคลองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๕.๔ เพื่อให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่และสิทธิ公民ในขอบเขตของกฎหมาย

๕.๕ เพื่อให้สมาชิกมีความซาบซึ้งในคุณค่า ดำรงไว้ และส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย

๕.๖ เพื่อให้สมาชิกเกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ

5.7 เพื่อให้สมาชิกได้รับการล่ำเสิงการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ รู้จักใช้ เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์

5.8 เพื่อให้สมาชิกรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และสร้างเสริมความมั่นคงของชาติ

5.9 เพื่อให้สมาชิกมีคุณธรรมและจริยธรรม

5.10 เพื่อให้สมาชิกพัฒนาตนเองตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

หมวดที่ 2 ประเภทของกิจกรรมชุมนุม

ข้อที่ 6 กิจกรรมชุมนุมมี 2 ประเภท

6.1 ชุมนุมในเวลาเรียน เป็นชุมนุมที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นโดยอาจจะเป็นกิจกรรม กลุ่มเสริมทักษะด้านวิชาการ ได้แก่ กลุ่มสาระ 8 สาระ หรืออื่น ๆ

6.2 ชุมนุมนอกเวลาเรียน เป็นกิจกรรมชุมนุมเลือกตามความถนัดและความสนใจ ของผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมอื่นๆ ซึ่งมีใช้ชุมนุมในข้อ 6.1 ที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น แต่เป็นกิจกรรมที่ นักเรียนใช้เวลาอิสระนอก课堂เวลาเรียน โดยอาจจะเกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระหนึ่ง โดยตรง หรือบูรณาการกลุ่มสาระก็ได้ เช่น ชุมนุมการละคร ฝึกพูด อนุรักษ์ธรรมชาติ ต่อต้านยาเสพติด เสริมสร้างค่านิยมไทย กีฬา ดนตรี ฯลฯ

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจ โรงเรียนจึงอาจ จัดให้มีกิจกรรมเฉพาะประเภทที่ 2 คือ ในกรณีเป็นกิจกรรมประเภทแรก ก็นับรวมอยู่ในกิจกรรมนอกเวลา เรียนด้วย

หมวดที่ 3 การจัดตั้งกิจกรรมชุมนุม

ข้อที่ 7 หลักเกณฑ์การจัดตั้งกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียน

7.1 จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

7.2 จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความล้มพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู

7.3 จะต้องมีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา

7.4 จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ของนักเรียน และวัฒนธรรมที่ดีงาม

ข้อที่ 8 การขออนุญาตจัดตั้งกิจกรรมชุมนุม

8.1 ชุมนุมในเวลาเรียน

- ให้อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความประสงค์จัดตั้งชุมนุมเขียนโครงการ และระเบียบข้อบังคับเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนหรือคณะกรรมการอำนวยการดำเนินการกิจกรรมชุมนุม

- ควรจัดอัตราส่วนที่เหมาะสมสมกับการเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับสมาชิก ชุมนุม

8.2 ชุมชนนอกเวลาเรียนให้อาจารย์ที่มีความประสงค์จัดตั้งกิจกรรมชุมชน เช่น โครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรมชุมชนเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนพิจารณา กิจกรรมชุมชนซึ่งขออนุญาตจัดตั้งนั้น ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนอย่างน้อย 1 คน และไม่เกิน 3 คน

หมวดที่ 4 องค์ประกอบของกิจกรรมชุมชน

ข้อที่ 9 กิจกรรมชุมชน ประกอบด้วย

- 9.1 กรรมการที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน
- 9.2 หัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน
- 9.3 อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน
- 9.4 กรรมการบริหาร กิจกรรมชุมชน
- 9.5 สมาชิกของกิจกรรมชุมชน

ข้อที่ 10 กรรมการอำนวยการ กิจกรรมชุมชน ประกอบด้วย

- 10.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นประธานกรรมการ
- 10.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธานกรรมการ
- 10.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายธุรการ เป็นกรรมการ
- 10.4 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายปกครอง เป็นกรรมการ
- 10.5 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริการ เป็นกรรมการ
- 10.6 บุคลากรภายนอกที่เหมาะสม เป็นกรรมการ
- 10.7 หัวหน้าหมวดวิชา กิจกรรมหรือผู้รับผิดชอบ เป็นกรรมการและเลขานุการ
- 10.8 ทีมงานของข้อ 10.7 เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อที่ 11 หน้าที่ของกรรมการที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน

- 11.1 สนับสนุนการดำเนินงานของกิจกรรมชุมชน ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่
- 11.2 เสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของ กิจกรรมชุมชน
- 11.3 เสนอแนะกิจกรรมชุมชนให้ดำเนินงานโดยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อที่ 12 หัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน

- 12.1 กิจกรรมชุมชน ได้มีอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนมากกว่า 1 คน ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชนนั้นทำหน้าที่หัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน
- 12.2 ให้หัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน ในตำแหน่งได้คราวละไม่เกิน 2 ปี

ข้อที่ 13 หน้าที่ของหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน

- 13.1 รับผิดชอบการดำเนินงานในกิจกรรมชุมชนของตน ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามนโยบายและหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

13.2 จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรม โครงการและระบบข้อบังคับของกิจกรรมชุมชน
ของตน

13.3 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และแนวทางการจัดกิจกรรมชุมชน
ของตน

13.4 เป็นที่ปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชน
ของตน

13.5 ดำเนินการรับสมัครสมาชิก

13.6 จัดปฐมนิเทศสมาชิก

13.7 จัดตั้งกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชนตามระเบียบนี้

13.8 จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำสัปดาห์และจัดทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกับ
อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมชนและกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชน

13.9 ดูแลให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปตามแผนปฏิบัติงานประจำสัปดาห์และ
ตามโครงการที่กำหนดไว้

13.10 ประเมินผลการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานประจำสัปดาห์และตามโครงการ
ที่กำหนดไว้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานทุกสิ่งภาครีียน

13.11 ประเมินผลการจัดกิจกรรมตามระเบียบการประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อให้สมาชิกของชุมชนได้รับผลการเรียน “ผ” หรือ “มผ” ทุกภาคเรียน

13.12 รายงานการประเมินผลการจัดกิจกรรมของชุมชนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ภายในเวลา
2 สัปดาห์ของภาคเรียนถัดไป

ข้อที่ 14 อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมชน

14.1 อาจารย์ทุกคนต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมชนตามข้อ 6.1 และ 6.2 ใน
กรณีที่มีการยกเว้นให้อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการโรงเรียน

14.2 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในกิจกรรมชุมชนของตนได้

14.3 ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนพิจารณาแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มเสริมทักษะด้าน
วิชาการ 8 กลุ่มสาระ ตามอัตราร่วนมจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาต่อจำนวนสมาชิกของชุมชน ตามข้อ 8.1

14.4 อาจารย์ที่ปรึกษาของกิจกรรมชุมชนตามข้อ 14.3 จะเปลี่ยนกิจกรรมชุมชนไม่
ได้ ในกรณีที่มีเหตุผลอันควรให้อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการโรงเรียน

14.5 อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมชนอื่น ๆ นอกจากชุมชนตามข้อ 14.3 ให้อยู่ใน
ตำแหน่งอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา จึงมีสิทธิขออนุญาตเปลี่ยนชุมชนได้

ข้อที่ 15 หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมชน

15.1 ให้คำปรึกษา แนะนำ แก่สมาชิกในชุมชนของตน

15.2 ให้ความร่วมมือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ตาม

ข้อ 13

15.3 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อที่ 16 กรรมการบริหารกิจกรรมชุมชนเลือก ประกอบด้วยสมาชิกตามตำแหน่งดังนี้

16.1 ประธานกรรมการ 1 คน

16.2 รองประธานกรรมการ 1 คน

16.3 เลขาธุการ 1 คน

16.4	เหรัญญาิก	1	คน
16.5	ปฏิคม	1	คน
16.6	ประชาสัมพันธ์	1	คน
16.7	สารานุյा�ก	1	คน
16.8	สวัสดิการ	1	คน
16.9	นายทะเบียน	1	คน

16.10 กรรมการบริหารกิจกรรมชุมชนนุ่มตามข้อ 16.3 ถึง 16.9 สามารถแต่งตั้ง ผู้ช่วยได้ตามแหล่งละ 1 คน หรือตามความเหมาะสม โดยอยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์หรือหัวหน้า อาจารย์ที่ปรึกษา ชุมชน การบริหารชุมชนของกิจกรรมใดที่มีระเบียบของทางราชการกำหนดไว้ให้ดำเนินการตามระเบียบของทางราชการนั้น

ข้อที่ 17 การจัดตั้งกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชนเลือก

17.1 ให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน ดำเนินการเลือกตั้งประธานบริหารชุมชนจากสมาชิกของชุมชน โดยมีสมาชิกเข้าประชุมเพื่อออกเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด โดยการใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์

17.2 ให้ประธานกรรมการบริหารชุมชน คัดเลือกสมาชิกทำหน้าที่ในตำแหน่งอื่นๆ ทุกตำแหน่งเสนออาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

17.3 ให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน เสนอรายชื่อกรรมการบริหารชุมชนต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อพิจารณาแต่งตั้งภายใต้อนพุทธภากค์ของทุกปี

17.4 ให้กรรมการบริหารชุมชนชุดเดิมมอบหมายงานแก่กรรมการบริหารชุมชนใหม่ภายใน 7 วันนับตั้งแต่โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการบริหารชุมชนชุดใหม่

ข้อที่ 18 กรรมการบริหารชุมชนอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี

ข้อที่ 19 ในกรณีที่ตำแหน่งประธานกรรมการบริหารชุมชนว่างลงก่อนหมดวาระ ให้หัวหน้า อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชนดำเนินการเลือกตั้งประธานกรรมการบริหารชุมชนจากที่ประชุมกรรมการบริหารชุมชนให้เรียบร้อยภายใน 7 วันนับแต่ตำแหน่งทั้งว่างลง เว้นแต่ว่าจะการเป็นประธานเหลือไม่ถึง 60 วัน ให้รองประธานทำหน้าที่ประธานแทนจนหมดวาระ

การออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกตั้งตามวาระแรก ต้องมีกรรมการบริหารชุมชนเข้าประชุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการบริหารชุมชนทั้งหมดเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งและใช้คะแนนเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์

ข้อที่ 20 กรณีที่กรรมการตำแหน่งอื่น ๆ ว่างลงก่อนหมดวาระ ให้ประธานกรรมการบริหารชุมชนเสนอชื่อสมาชิกที่จะดำรงตำแหน่งแทนต่อหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอผู้อำนวยการโรงเรียน

ข้อที่ 21 วาระการเป็นประธานกรรมการบริหารชุมชนหรือกรรมการบริหารชุมชนตำแหน่งอื่นๆ ที่ได้รับการเลือกตั้งตามข้อ 19 และข้อ 20 จะอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากับวาระของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อที่ 22 สมาชิกภาพของกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชนสิ้นสุดเมื่อ

22.1 ตาย

22.2 ลาออกจาก

22.3 ออกตามวาระ

22.4 พ้นจากความเป็นนักเรียน

22.5 สมาชิกของชุมชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดมีมติให้ออก

22.6 โรงเรียนมีคำสั่งให้ออก

ข้อที่ 23 หน้าที่ของกรรมการบริหารชุมชนกิจกรรม

23.1 ประธานกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชน มีหน้าที่ดังนี้

23.1.1 เป็นผู้แทนกิจกรรมชุมชนของตน

23.1.2 บริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุมชนและระเบียบ

ของกระทรวงศึกษาธิการ

23.1.3 เป็นประธานในที่ประชุมและการจัดกิจกรรม

23.2 รองประธานกรรมการบริหารกิจกรรมชุมชน มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่แทนประธาน
กรรมการบริหารชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายหรือเมื่อประธานกรรมการบริหารชุมชน ไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่

23.3 เลขาธุการ มีหน้าที่ดังนี้

23.3.1 จัดเตรียมสถานที่ประชุม

23.3.2 จดบันทึกการประชุมและจัดทำรายงานการประชุม

23.3.3 เก็บรักษาเอกสารต่าง ๆ ของชุมชน

23.3.4 จัดทำหนังสือติดต่อ หนังสือโตตัวตอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

23.3.5 จัดทำระเบียบวาระการประชุมและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมทั้ง

สมาชิกทราบ

23.3.6 ประสานงานกับกรรมการบริหารชุมชนทุกฝ่าย

23.4 เหรัญญิก มีหน้าที่ดังนี้

23.4.1 ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน

23.4.2 เรียกเก็บเงินค่าบำรุงชุมชนจากสมาชิก

23.4.3 จัดทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน และเก็บรักษาหลักฐานการรับ-จ่ายเงิน

23.4.4 แตลงรายรับ-รายจ่าย ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและสมาชิกทราบ

ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

23.5 ปฏิคม มีหน้าที่ดังนี้

23.5.1 ต้อนรับและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาร่วมงานของชุมชนและสมาชิก

23.5.2 ดูแลรักษาความสะอาดและจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

23.6 ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อต่าง ๆ ให้สมาชิกและบุคคลภายนอกทราบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น

23.7 สารานุยักษร มีหน้าที่ดังนี้

23.7.1 จัดทำเอกสาร

23.7.2 จัดทำป้ายนิเทศ

23.7.3 เขียนบทความต่าง ๆ และรวบรวมบทความของสมาชิกเพื่อจัดพิมพ์

เผยแพร่

23.8 สวัสดิการ มีหน้าที่ดังนี้

23.9 นายทะเบียน มีหน้าที่จัดทำและ

23.10 ผู้ช่วยกรรมการบริการชุมชน มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่แทนกรรมการใน
ตำแหน่งนั้น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายหรือกรรมการนั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ข้อที่ 24 การรับสมัครสมาชิกกิจกรรมชุมชน การเปลี่ยนชุมชน

24.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นสมาชิกของกิจกรรมชุมชนในเวลาเรียน ตาม
ข้อ 6.1 ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง และเป็นสมาชิกของกิจกรรมชุมชนนอกเวลาเรียนตามข้อ 6.2 อีก 1 ชุมชน

24.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสมาชิกของกิจกรรมชุมชน นอกเวลาเรียน ตามข้อ 6.2 อย่างน้อย 1 ชั่วโมง

24.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ตามข้อ 6.1 จะเปลี่ยนชุมชนใหม่ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในคุลพินิจของผู้อำนวยการโรงเรียน

24.4 นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนตามข้อ 6.2 มีภาระเป็นสมาชิกของชุมชนครัวลง 1 ปีการศึกษา ถ้ามีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกของชุมชนเดิมหรือเปลี่ยนชุมชนใหม่ให้ยื่นใบสมัครตามระเบียบและวิธีการที่โรงเรียนกำหนด

ข้อที่ 25 หน้าที่และสิทธิของสมาชิกกิจกรรมชุมชน

25.1 มีหน้าที่ชำระเงินค่าบำรุงกิจกรรมชุมชนบังคับ ตามระเบียบข้อบังคับ ที่กิจกรรมชุมชนบังคับนั้นกำหนด และหรือชำระเงินค่าบำรุงกิจกรรมชุมชนเลือกที่ตนสังกัดไม่เกิน ปีละ.....บาท

25.2 มีหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

25.3 มีหน้าที่ทำการสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน

25.4 มีหน้าที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมประจำสัปดาห์ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละแปดสิบ (เฉพาะกิจกรรมในเวลาเรียน ตามข้อ 6.1)

25.5 มีหน้าที่สอบให้ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สำคัญของแต่ละกิจกรรมที่ชุมชนกำหนดไว้ (เฉพาะกิจกรรมในเวลาเรียนตามข้อ 6.1)

25.6 มีสิทธิได้รับผลการเรียน “ผ” หรือ ผ่าน เมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ 25.4 และ ข้อ 25.5 ได้ครบถ้วน ในกรณีที่สมาชิกปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ 25.4 และหรือข้อ 25.5 ไม่ครบถ้วน จะได้รับผลการเรียน “มผ” คือ ไม่ผ่าน (เฉพาะกิจกรรมในเวลาเรียนตามข้อ 6.1)

25.7 มีสิทธิเสนอความคิดเห็นต่อกรรมการบริหารชุมชน

25.8 มีสิทธิได้รับบริการต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดให้แก่สมาชิก

25.9 มีสิทธิเสนอให้กรรมการบริหารชุมชนเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ พันจากตำแหน่งโดยมีสมาชิกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดลงมติไม่ไว้วางใจ

หมวดที่ 5 การประชุมและการจัดกิจกรรม

ข้อที่ 26 ให้มีการประชุมสมาชิกสมัยสามัญอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยมีประธานกรรมการบริหารชุมชนเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานไม่อยู่ให้รองประธานทำหน้าที่แทน

ข้อที่ 27 การประชุมกรรมการบริหารชุมชนและ การประชุมสมาชิก จะต้องกระทำโดยเปิดเผย

ข้อที่ 28 สมาชิกอาจร้องขอให้มีการประชุมสมัยวิสามัญได้ โดยมีสมาชิกไม่น้อยกว่า

1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดซึ่งร้องขอต่อประธานกรรมการบริหารชุมชน และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชนเข้าร่วมประชุมด้วย

ข้อที่ 29 การประชุมทั้งสมัยสามัญ และสมัยวิสามัญต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด และมีอาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชนเข้าร่วมประชุมด้วย จึงถือว่าครบองค์ประชุม

ข้อที่ 30 การประชุมกรรมการบริหารชุมชน ต้องมีสมาชิกเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการบริหารชุมชนทั้งหมด และมีอาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชนเข้าร่วมประชุมด้วย จึงถือว่าครบองค์ประชุม

ข้อที่ 31 การซักถาม การตอบหรือชี้แจงในที่ประชุม ให้สมาชิกยกมือขึ้น เมื่อประธานในที่ประชุมอนุญาติ จึงยืนขึ้นซักถาม ตอบหรือชี้แจงได้

ข้อที่ 32 การลงมติได้ฯ ต้องมีสมาชิกลงมติเห็นด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่เข้าประชุม และอาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมเห็นด้วยกับมติตั้งกล่าว จึงถือว่าเป็นมติที่ถูกต้องสมบูรณ์

ข้อที่ 33 การจัดกิจกรรมใดๆ ของชุมชนต้องจัดทำโครงการเสนออาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมเพื่อขออนุมัติผู้อำนวยการโรงเรียน

ข้อที่ 34 ประธานกรรมการบริหารชุมชนมุ่งต้องแจ้งระเบียบวาระการประชุมให้กรรมการบริหารชุมนุมและหรือสมาชิกทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 5 วัน เว้นแต่กรณีเร่งด่วน

ข้อที่ 35 การจัดประชุม การติดต่อกับหน่วยงานอื่น หรือสถาบันนอกโรงเรียน ให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมทำหนังสือเสนอผู้อำนวยการ

หมวดที่ 6

รายได้ของกิจกรรมชุมชน

ข้อที่ 36 กิจกรรมชุมชน มีรายได้ดังนี้

36.1 ค่าบำรุงชุมชนจากสมาชิก

36.2 งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรให้

36.3 การรับบริจาคหรือขอรับบริจาค

การจัดกิจกรรมตามข้อ 36.2 ให้ประธานกรรมการบริหารชุมชนจัดทำโครงการเสนออาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุม เพื่อพิจารณาขออนุมัติผู้อำนวยการโรงเรียน

การรับบริจาคหรือขอรับบริจาค ตามข้อ 36.3 ให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมทำหนังสือเสนอผู้อำนวยการโรงเรียน

หมวดที่ 7

การรับ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการถอนเงิน

ข้อที่ 37 การรับเงินค่าบำรุงชุมชนประจำปี กิจกรรมชุมชนบังคับจากสมาชิกให้ออกใบเสร็จรับเงินของสถาบันที่ชุมชนเกี่ยวข้องให้แก่สมาชิก สำหรับกิจกรรมชุมชนเลือกให้ออกใบเสร็จรับเงินตามที่โรงเรียนกำหนดให้แก่สมาชิก และเก็บรักษาสำเนาใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

ข้อที่ 38 การรับเงินค่าธรรมเนียมเพื่อจัดกิจกรรมตามโครงการใดๆ จากสมาชิกให้ออกใบเสร็จรับเงินตามที่โรงเรียนกำหนดให้แก่สมาชิก และเก็บรักษาสำเนาใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐาน

ข้อที่ 39 การเรียกเก็บเงินจากสมาชิกเพื่อจัดกิจกรรมตามโครงการใดๆ ให้ทำหนังสือประมาณการรายรับ - รายจ่าย เสนอผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการ

ข้อที่ 40 กิจกรรมใดเมื่อสิ้นสุดตามโครงการให้โอนเงินที่เหลือส่งเข้าเป็นเงินบำรุงการศึกษา เว้นแต่กิจกรรมใดที่ต้องจัดต่อเนื่อง ก็ให้คงไว้เป็นเงินของบประมาณประจำกิจกรรมนั้นๆ ต่อไป

ข้อที่ 41 ให้กิจกรรมชุมชนทุกชุมชนจัดทำบัญชีรับ - จ่ายเงินให้เป็นปัจจุบัน และเสนอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนพิจารณาในเดือนมีนาคมของทุกปี

เพื่อให้การจัดทำบัญชีรายรับ - จ่ายเงินให้เป็นปัจจุบัน และการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามระเบียบให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชนแต่ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในขั้นตอนหนึ่ง

จำนวนอย่างน้อย 3 คน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คน เพื่อตรวจสอบการรับ - จ่ายเงินของชุมชนและลงนามรับรองก่อนนำเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อพิจารณา

ข้อที่ 42 การใช้จ่ายเงินจะต้องมีใบสำคัญรับเงินหรือเอกสารที่เชื่อถือได้แสดง

หลักฐานการใช้จ่ายเงินคู่กับบัญชีรายรับ - จ่าย

ข้อที่ 43 การใช้จ่ายเงินของกิจกรรมชุมชนให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน ทำหนังสือขออนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการได้

ข้อที่ 44 การเก็บรักษาเงินและการถอนเงิน

44.1 การเก็บรักษาเงินของกิจกรรมชุมชนให้อยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์หรือหัวหน้าที่ปรึกษาชุมชน และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน โดยเปิดสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร ในนามของชุมชน ใช้ชื่อบัญชีเงินฝากว่า “ชุมชน.....โรงเรียน.....”

44.2 ให้หัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งรับผิดชอบการเงินและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนลงนามร่วมกันเพื่อถอนเงินจากบัญชีเงินฝาก เมื่อกิจกรรมชุมชนนั้นๆ มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงิน

44.3 จำนวนการเก็บรักษาเงินสด ให้ชุมชนต่าง ๆ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามระเบียบนี้มีจำนวนเก็บรักษาเงินสดได้ชุมชนและไม่เกิน 10,000 บาท

หมวดที่ 8
การยกเลิกกิจกรรมชุมชน

ข้อที่ 45 กิจกรรมชุมชนจะยกเลิกได้โดยเหตุดังนี้

45.1 ไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมชุมชน

45.2 มีสมาชิกต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดตามระเบียบนี้ และผู้อำนวยการพิจารณาแล้ว เห็นควรร่วงยกเลิก

45.3 ไม่ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

45.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีคำสั่งให้ยกเลิก

ข้อที่ 46 ในการนี้ที่โรงเรียนพิจารณาเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนใด ๆ ไม่เหมาะสมและอาจจะก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีหรืออาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเช่นเดียวกับโรงเรียน หรืออาจนำมาซึ่งภัยนตรายต่อบรรยากาศของชาติ ให้ผู้รักษาการตามระเบียบนี้มีคำสั่งยกเลิกชุมชนนั้นทันที

ข้อที่ 47 ในการขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบนี้ให้อาจารย์หรือหัวหน้าอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการโรงเรียนจึงจะสามารถแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบได้

ข้อที่ 48 ผู้อำนวยการโรงเรียนมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบนี้ได้ ในการนี้ที่เห็นว่าระเบียบข้อใดไม่เหมาะสม

ข้อที่ 49 ให้ทรัพย์สินทั้งปวงของกิจกรรมชุมชนที่ยกเลิกตกเป็นสมบัติของโรงเรียน

ประกาศ ณ วันที่

เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ

( )

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

